

Opinnäytetyö

Medianomi, elokuvan koulutusohjelma

2023

Emma Poutanen

Äiti, musta tulee apulaisohjaaja!

Opinnäytetyö | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Medianomi, elokuvan koulutusohjelma

2023 | 74 sivua

Emma Poutanen

Äiti, musta tulee apulaisohjaaja!

[Click here to enter text.](#)

Tämä opinnäytetyö on tekijälleen mahdollisuus käsitellä apulaisohjaajan toimenkuvan teoriaa, tuoda se käytännön kontekstiin ja peilata lähdekirjallisuuden tarjoamia oppeja omiin kokemuksiin. Samalla opinnäytetyö toimii portfoliona sen oppimisprosessin osalta, jota myös tutkinnoksi kutsutaan.

Opinnäytetyö pyrkii vastaamaan ainakin seuraaviin kysymyksiin: Mitä minä olen oppinut apulaisohjaamisesta? Miten opin sen? *Entä mitä apulaisohjaaja ihan oikeasti tekee?*

Asiasanat:

Elokuva, apulaisohjaaja, aikatauluttaminen, turvallisuus, työryhmä

Bachelor's / Master's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Media, film degree

2023 | 74 pages

Emma Poutanen

Mom, I'm about to be an assistant director!

[Click here to enter text.](#)

This thesis is an opportunity for its author to discuss the theory of the assistant director's job description, to put it into a practical context and at the same time to reflect the lessons of the source literature on their own experiences. It also serves as a portfolio, showcasing what the author has learnt during their studies.

The thesis aims to answer at least the following questions: What have I learnt while working as an AD in student films? How did I learn it? *And what does an AD actually do?*

Keywords:

Film, assistant director, scheduling, safety, film crew

Sisältö

1 Johdanto	6
2 Apulaisohjaajan työnkuva	8
3 Apulaisohjaajan työtehtävät esituotannossa	10
3.1 Käsikirjoituksen purku.....	10
3.2 Aikataulutus ja siihen vaikuttavat tekijät.....	12
3.2.1 Näyttelijöiden aikataulut.....	13
3.2.2 Lokaatiot.....	14
3.2.3 Interiöörit ja eksteriöörit.....	17
3.2.4 Vuoden- ja vuorokaudenajat.....	18
3.2.5 Kohtausten sisältö.....	20
3.3 Avustajahaku.....	20
3.4 Recce.....	22
3.5 Tuotantopalaveri.....	24
3.6 Työryhmäpalaveri.....	25
4 Apulaisohjaajan työtehtävät kuvausjaksolla	27
4.1 Call sheetit ja niistä tiedottaminen.....	27
4.2 Turvallisuus kuvauspaikalla.....	28
4.2.1 Riskien arviointi ja turvatoimet.....	28
4.2.2 Turvallinen työilmapiiri.....	30
4.3 Käytännön toiminta kuvauspaikalla.....	32
4.4 Avustajien ohjaus.....	34
5 Apulaisohjaaja osana työryhmää	35
6 Lopuksi	37
Lähteet	38
Liitteet	40

Liitteet

Liite 1 - Lomakepohja käsikirjoituksen purkua varten	40
Liite 2 - Elokuva- ja TV-tuotantoa koskeva työehtosopimus	41
Liite 3 - Hallatar -opinnäytetyöelokuvan kuvauksiin laatimani call sheet	70
Liite 4 - Näytönpaikka -opinnäytetyöelokuvan näyttelijöiden infopaketti	72

Kuvat

Kuva 1 – Kohtausnäyte Hallatar -opinnäytetyöelokuvasta	11
Kuva 2 – Hallatar -opinnäytetyöelokuvan kohtauksesta tehty apulaisohjaajan purku	11
Kuva 3 – Koonti näyttelijöiden aikataulurajoituksista Näytönpaikka -opinnäytetyöelokuvan kuvausjaksolla	14
Kuva 4 – Näytönpaikka -opinnäytetyöelokuvan kuvausjaksonäkymä	14
Kuva 5 – Ote Hallatar -opinnäytetyöelokuvan call sheetistä	19
Kuva 6 – Ote Näytönpaikka -opinnäytetyöelokuvan call sheetistä	19
Kuva 7 – Avustajahaku Hallatar -opinnäytetyöelokuvan kuvauksia varten	21
Kuva 8 – Avustajille lähetetty kuvauksia edeltävä ohjeistus	21
Kuva 9 – Kuva Hallatar -opinnäytetyöelokuvan receltä (Utö)	24

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön otsikko on harhaanjohtava - oikeasti musta tulee tuottaja. Usein on kuitenkin niin, että omalle urapolulle kannattaa kaavailla muutamakin välipysäkki. Yhtä hyvin voisin pysähtyä pohtimaan tuotantoassistentin, -koordinaattorin, 2. apulaisohjaajan tai järjestäjän työnkuvaa. Nämä kaikki ovat sisällöltään sellaisia työnkuvia, joihin liittyvää osaamista minulle on kertynyt ammattikorkeakoulussa vietettyjen vuosien varrella, ja joihin tarttuisin enemmän kuin mielelläni matkalla kohti elokuvatuottajuutta ja oman tuotantoyhtiön perustamista. Opintojeni aikana olen kuitenkin tuottajan pestin ohella toiminut projekteissa pääsääntöisesti apulaisohjaajan roolissa ja samalla ihastunut apulaisohjaamisen prosessiin niin esituotannossa kuin kuvauksissa. Vähemmän ihastuttavaa on se, että Turun ammattikorkeakoulussa apulaisohjaamiseen ei juurikaan perehdytetä. Haluan tähdentää, että edellä oleva ei ole kritiikkiä kohtaan entistä opinahjoani kohtaan, sillä yliopettaja Vesa Kankaanpäästä lainatakseni: "Eipä kukaan ole sellaista luvannutkaan."

Opintojeni alussa kuvittelin tosissani haluavani kuvaajaksi. Hyvin nopeasti kävi kuitenkin ilmi, että itselleni luonteenomainen sinnikkyys ja neuroottisuus soveltuvat mainiosti elokuvanteon tuotannollisen puolen toteuttamiseen. Minussa asuu myös riivaava tunne siitä, että mikä tahansa voi mennä pahasti pieleen milloin tahansa. Mahdollistajana, huolenpitäjänä, työnohtajana ja tuotannollisen palapelin rakentajana toimiminen paitsi takaa mielenrauhani, myös vapauttaa aivoihini sellaiset määrät dopamiinia, että ratsastan sen voimin iloisesti hautaan asti.

Elokuvan osaamisalan opinnoista valmistutaan virallisen nimikkeen mukaan medianomiksi. Näin ollen oman, spesifimmän osaamisen kehittyminen on suureksi osaksi opiskelijan omien intressien ja itseohjautuvuuden varassa. Ammattikorkeakouluopinnot ovat siis tarjonneet allekirjoittaneelle kuoppaisen, mutta tarkoitustaan palvelevan maaston kehittyä elokuva-alan tuotantopuolen

moniosaajaksi - vaikkakin sellaisella tasolla, jota vastavalmistuneelta sopii odottaa.

Opinnäytetyössäni pyrin summaamaan apulaisohjaajan toimenkuvan keskeisimpiä elementtejä ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi ja avaamaan esittelemiäni työtapoja omien kokemusteni kautta. Opinnäytetyö keskittyy suurimmaksi osaksi apulaisohjaajan työn tekniseen toteutukseen.

2 Apulaisohjaajan työnkuva

“Apulaisohjaaja sanoo, että *“Hyvää päivää, tänään kuvataan tämmöstä. Menkää töihin.”* Ja sitten se tulee hengittämään niskaan, että joko olis valmista.”

- 4. vuosikurssin opiskelija

Apulaisohjaajan työhön todellakin kuuluu kuvauspäivien sisällön läpikotainen tunteminen ja hänen vastuullaan on huolehtia siitä, että päiväkohtaisessa aikataulussa pysytään koko työryhmän voimin. Aikataulutus ja kuvausjaksolle sijoittuvat työnjohdolliset tehtävät eivät kuitenkaan kata apulaisohjaajan työnkuvaa kokonaisuudessaan, sillä suuri osa työstä sijoittuu jo kuvausjaksoa edeltävään esituotannolliseen vaiheeseen. Apulaisohjaajan vastuu on laaja ja sitä määrittelevät useat tuotannolliset ja sosiaaliset tekijät, kuten elokuvatuotannon skaala, tuotannon kokonaisaikataulu, budjetti sekä ohjaajan, tuotantoyhtiön ja apulaisohjaajan itsensä muodostamat työtavalliset tottumukset (Velling, 2008, 8).

Elokuvantaju -verkko-oppimateriaali esittelee apulaisohjaajan työnkuvan seuraavasti:

- *On ohjaajan oikea käsi*
- *Ohjaajan ja tuotantopäällikön yhdyshenkilö*
- *Tutustuu käsikirjoitukseen ennen tuotantovaiheen käynnistymistä*
- *Laskee kussakin kohtauksessa tarvittavien avustajien määrän ja palkkaa heidät (ohjaajan ja tuotantopäällikön hyväksynnällä)*
- *Vastaa avustajista kuvauksissa*
- *Vastaa aikataulun laatimisesta ja on tietoinen kaikista mahdollisista aikatauluun vaikuttavista rajoituksista ja muista tekijöistä*
- *Pitää tuotannon pyörimässä*
- *Vastaa kuvauskutsuista*
- *Varmistaa, että kaikki tarvittavat henkilöt ja kalusto ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan*

- *Huolehtii kurista ja järjestyksestä kuvauspaikalla*
- *Huutaa ennen ottoa "hiljaisuus" ja pyytää kameraoperaattoria käynnistämään kameran*
- *Ohjaa avustajia ja kohtauksen taustalla tapahtuvaa toimintaa*
- *Määrää työajan alkamis- ja loppumisajan kullekin kuvauspäivälle*

Yllä olevaa listausta voidaan pitää hyvänä alkuna silloin, kun pyritään ymmärtämään apulaisohjaajan työnkuvaa. Teoreettinen lista työtehtävistä on kuitenkin turha, jos apulaisohjaajan työtä tekevä ei ymmärrä, miten mainitut asiat tuodaan käytäntöön. Apulaisohjaajan työtehtäviä avataan tarkemmin tuotannon vaiheiden kautta seuraavissa kappaleissa ja niiden osissa.

3 Apulaisohjaajan työtehtävät esituotannossa

3.1 Käsikirjoituksen purku

Apulaisohjaajan suo, kuokka ja Jussi ovat käsikirjoitus ja sen purku. Käsikirjoitus luetaan huolellisesti useampaan kertaan, jonka jälkeen sen pohjalta aletaan pala palalta rakentaa käytännössä toimivaa kokonaisuutta. Pohtiessa apulaisohjaajan purun sisältöä, on vastaus helppo: Siihen kirjataan kaikki. Purkuun merkitään valaisun, kuvauksen, äänen, lavastuksen, rekvisiitan, maskeerauksen ja järjestelyosaston tarpeet siinä määrin kuin ne voidaan käsikirjoituksesta lukea sekä lisäksi listataan kuhunkin kohtaukseen tarvittavat näyttelijät ja avustajat sekä mahdolliset eläimet. Näiden lisäksi olennaisia asioita apulaisohjaajan purussa ovat kuvauspaikat, vuorokaudenajat, mahdolliset stuntit ja erikoisefektit. Purkuun on syytä kirjata myös sellaiset asiat, jotka jäävät käsikirjoituksen perusteella avoimiksi, mutta tulevat vaikuttamaan kuvaustilanteeseen ja -järjestelyihin.

Millaiseen formaattiin käsikirjoitus sitten puretaan? Ammattikentällä purun tekemiseen käytetään useimmiten maksullisia ohjelmia, joista kotimaan ammattikentällä näistä käytetyin on Movie Magic Scheduling (Velling, 10, 2008). Purkaminen on tällöin huomattavan nopeaa, sillä olennaiset tiedot syötetään ohjelmaan ja ohjelma sykkäisee ulos jäsennellyn purun saamansa information ja käyttäjän ohjelmassa tekemien valintojen perusteella. Tilanteessa, jossa maksullisten ohjelmien hyädyntäminen ei ole mahdollista, voi purun tehdä valmista pohjaa (Liite 1) käyttäen. Purun formaattia miettiessä on olennaisinta muistaa purun käyttötarkoitus. Käsikirjoituksen purussa on kyse laaja-alaisen projektin osien hallinnoimisesta, eikä henkilökohtaisista muistiinpanoista. Purun tulee olla selkeä, helposti päivitettävä ja luettava muidenkin kuin tekijänsä mielestä.

INT. JUHLATILA - PÄIVÄ

Pieni bändi soittaa juhlayleisölle.

Juhltila on korea, tarjottut ovat isoja ja tila on täynnä maalaisen näköistä, iloista, ihmisjoukkoa.

Seinällä on isoilla banderoilla "TERVETULOA BALLA".

ELIN (23-v. Apea) palvelee noutopöydän ääressä juhlavieraita.

Ihmiset tulevat hakemaan häneltä leipiä, juomia ja sen sellaista, mutta kukaan ei kuitenkaan kiinnitä häneen juurikaan huomiota.

Kaikkien huomio on kiinnittynyt lavalla esiintyvään bändiin ja etenkin huonoasti laulevaan solistiin.

Elin kaataa eräälle enityttä herkeämättä seuraavalle henkilölle mehua kannusta.

Tämä ei edes huomaa hurmokseltaan, että lasi on täynnä ja Elin joutuu huomauttamaan tätä.

Elin myös itse katsoo haikaillen lavalla esiintyjiä.

Aisakkaita tulee tauko ja hän menee hieman syrjemmälle.

Hän ottaa taskustaan paperilapun, johon on kirjoitettu sanoja.

Hän alkaa äänettä lukemaan niitä ja muitelee sanoja.

LASSE PHILMAN (50-v. juhlailan isäntä, vanha merimies) tulee hakemaan mehua ja peläyttää keskittyneen Elinin.

LASSE PHILMAN
Onko jo mielessä?

Elin nyökkää ja alkaa kaatamaan mehua hyväntahtoisesti hymyilevälle Lasselle.

LASSE PHILMAN (CONT'D)
Hyvä! Laula huonoasti niin Balla muuttaa sinut jääpataksi.

Lasse tehoittaa pelotettua häällään ja Elin nauraa.

ELIN
Eiköhän tulla hänelle ole tärkeämpi.

LASSE PHILMAN
No mutta koko kylä katsoo sinua ainakin heille sitten...

Heidän keskustelunsa keskeyttää kauempaa salista tuleva huuto.

MATTSOON
Tämä oli viimeinen pisara!

Mattssoon ryntää juhlasalin läpi kohti ulko-ovea raivoissaan.

Hänen perässään juoksee epätoivoinen ALMA PHILMAN (50-v. Saarietolaisemäntä).

MATTSOON (CONT'D)
Koko päivän rahdammut tulipataa ylös tuota helvettin mäkeä ja sitten vielä kehdataan käskää viemäriverkkoja vaihtamaan.

ALMA PHILMAN
En minä nyt tarkoittanut, että niillä kiire olisi, mutta jos huomena.

Mattssoon riisuu talonmiehen uniforminsa ja heittää sen lattialle.

ALMA PHILMAN (CONT'D)
Mutta tulipata ei ole vielä paikoillaan.

MATTSOON
Raahaa itte loppumatka.

Mattssoon poistuu salista vihaisena ja ihmiset jäävät kuisuttelemaan keskenään.

Elin tulee lähemmäs kuuntelemaan ihmisten jupinaa.

Elin puristaa taskussaan olevaa laulua tiukaasti huolestuneena.

Kuvaesimerkki 1 (vasemmalla)

Kohtausnäyte (kohta 2) Hallatar -opinnäytetyöelokuvan 5. käsikirjoitusversiosta.

Kuvaesimerkki 2 (alhaalla)

Saasta kohtauksesta tekstitiedostoon tekemäni apulaisohjaajan purku.

KOHTAUS 2

Lokaatio: INT. JUHLATILA

Roolit: Elin, Lasse ja Alma Philman, Mattson

+ pienrooleja / avustajia: juhliiva ihmisjoukko, majakanvartijaksi ja Hallattareksi pukeutunut kaksikko (tarjoilevat herkkuja salin nurkassa), jännittynyt lapsiporukka

Valo: päivä

Lavastus: korea juhltila, noutopöytä, esiintymislava

Rekvisiitit: tervetulobanderoilla, leipiä, juomia ym. (noutopöydän tarjottut - isot), pinottuja "lautasvuoria" (Elinin edessä - likaisia?), paperilappu, jossa laulun sanoja (Elinin kädessä), likaisia astioita juhltilassa + Lassen vieressä, tarjotin, laseja (ihmiset laskevat tarjottimelle), Lassen oma lasi
Puvustus & maskeeraus: juhlijoukko "maalaisen näköistä", majakanvartijan ja Hallattaren asut kahdella avustajalla, Elinillä essu, Lassella ja Almalla sormukset, Mattsonin vaatteet: kts. K1
Ääni: laulua (musiikkia?), todnak. yleistä juhltilan hälinää, dialogia

Muuta: Avustajien määrä kohtauksessa? Onko lavalla vain laulaja vai myös bändi? Jos ei bändiä niin mistä musiikki tulee? Ja jos on bändi (bändi mainitaan vasta kohtauksessa 7) niin kuinka iso ja mitä soittimia? Vastuukysymys: **laulajan mikrofoni (mahdollisen bändin soittimet), Hallatar -teemaiset koristeet?**

Apulaisohjaajan lisäksi kunkin taiteellisesti vastaavan osaston vastuuhenkilö (puhekielessä "hodit", engl. Head of Department) purkaa käsikirjoituksen oman osastonsa näkökulmasta. Apulaisohjaajan purku jaetaan näille henkilöille ja he vastavuoroisesti jakavat omat purkunsa apulaisohjaajalle. Näin purkuja on mahdollista verrata keskenään ja täydentää kumpaankin suuntaan. Purkujen pohjalta käytävä vuoropuhelu antaa sekä osastoille, että apulaisohjaajalle mahdollisuuden etsiä yhdessä ratkaisuja mahdollisiin haasteisiin jo aikaisessa vaiheessa esitöntantaa. Purkuja ei siis laadita näön vuoksi, vaan ne ovat niin osastoille kuin apulaisohjaajallekin tapa jäsenellä sitä, mitä kaikkea käsillä olevan elokuvatuotannon onnistunut toteuttaminen vaatii.

3.2 Aikataulutus ja siihen vaikuttavat tekijät

Kuvausaikataulu, call sheet, calleri - rakkaalla lapsella on monta nimeä. Tässä kappaleessa käsittelen koko kuvausjakson aikatauluttamiseen ja näin ollen myös päiväkohtaisten call sheettien laatimiseen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä. Ensin koen kuitenkin tarpeelliseksi nostaa esiin sen, mikä apulaisohjaajan työtehtäviin kuuluvan aikatauluttamisen kokonaisvaltainen tavoite on.

Kaikessa yksinkertaisuudessaan: Kuvausaikataulun tarkoituksena on mahdollistaa tuotannollisesti kannattavan kuvausjakson toteutus, joka omalta osaltaan varmistaa taiteellisesti onnistuneen elokuvan tekemisen. Tämä vaatii apulaisohjaajalta huolellista tutustumista jokaiseen kuvauksiin vaikuttavaan osa-alueeseen aina budjetista osastokohtaisiin suunnitelmiin, näyttelijöiden aikatauluihin, lokaatioiden saatavuuteen, vuorokaudenaikoihin - You name it. Ilman perinpohjaista tietämystä näistä kaikista osa-alueista apulaisohjaaja ei voi laatia sellaista aikataulua, joka antaa koko työryhmälle parhaimmat saatavilla olevat edellytykset tehdä työnsä.

On myös olennaista muistaa, että käsikirjoitus ei toimi aikatauluttamisen lähtökohtana, vaikka sitä voidaankin pitää apulaisohjaajan työn ensimmäisenä etappina. Aikatauluttamisen lähtökohtana on aina budjetti, sillä budjetti määrittää käytettävissä olevien kuvauspäivien määrän. Vasta kuvauspäivien määrän ollessa tiedossa voidaan alkaa pohtia kuvausjakson aikatauluttamista, yksittäisistä kuvauspäivistä puhumattakaan. Toisena perustana aikatauluttamiselle tulee pitää elokuvatuotannossa työskentelevien ihmisten lakisääteisiä lepo- ja työaikoja (Liite 2). Lain asettamia rajoja rikkova aikataulu ei ole toteutuskelpoinen aikataulu.

Elokuvatuotanto on projekti, joka sisältää harvinaisen monta liikkuvaa osaa. Tästä johtuen aikatauluttaminen on apulaisohjaajalle parhaimmillaan haastava ja pahimmillaan hermoja raastava prosessi, eikä tähän(kään) tehtävään ole olemassa yhtä absoluuttisen oikeaksi todettua toteutustapaa. Kappaleen osissa

pyrin valottamaan tähän prosessiin vaikuttavia yksittäisiä tekijöitä ja niiden priorisointia sekä omien kokemusteni, että lähdeaineiston pohjalta.

3.2.1 Näyttelijöiden aikataulut

Ammattimaailmassa roolitusprosessi toimii elokuvatuotannoissa niin, että päänäyttelijät on kiinnitetty jo ennen rahoituksen hakemista ja lopullisen tuotantopäätöksen tekemistä. Niin kotimaassa kuin ulkomaillakin elokuvan rahoitus nojaa osittain kiinnitettyjen näyttelijöiden nimekkyyteen. Näin ollen näyttelijöiden henkilökohtainen kalenteri päätyy usein vaikuttamaan merkittävästi kuvausjakson aikatauluihin (Tarvainen, J. 2010,16).

Opiskelijatuotannot toimivat siinä mielessä erilaiselta pohjalta, että taloudellinen paine ei ole samalla tavalla läsnä kuin ammattituotannoissa. Se ei silti tarkoita, etteikö ohjaajalla olisi tarkkaa visiota siitä, kenet hän mihinkin rooliin haluaa.

Näytönpaikka -opinnäytetyöelokuva tehdessämme ohjaajalla (Ilmari Nera) oli todellakin roolitusohjelmassa hallussa. Hänen näyttelijävalintansa olivat kaikin puolin osuvia, jonka lisäksi taitavat näyttelijät toimivat mitä ilahduttavimmalla tavalla osana työryhmää, kun kuvausjakso lopultakin koitti. Lahjakkailta tekijöillä oli kuitenkin useampi rauta tulessa samanaikaisesti.

Lähes kaikilla näyttelijöillä oli joitain aikataulurajoitteita kahden viikon kuvausjakson aikana, kuten alla olevasta taulukosta (Kuvaesimerkki 1) voi nähdä. Näyttelijöiden vapaat ajankohdat piti saada sopimaan yhteen samoissa kohtauksissa näyttelien kanssa ja lisäksi kahden viikon kuvausjaksolla oli yhteensä yhdeksän eri lokaatiota (Kuvaesimerkki 2), jotka toivat toimivan kuvausjärjestyksen löytämiseen omat haasteensa. Kronologisen kuvausjärjestyksen suosiminen on usein näyttelijäntyön ja elokuvan jatkuvuustarkkailun osalta kannattavaa, mutta *Näytönpaikka* -opinnäytetyöelokuvassa kronologisuus jouduttiin heittämään suurelta osin romukoppaan (Kuvaesimerkki 2) valittujen näyttelijöiden aikataulurajoitusten vuoksi.

Näytönpaikka					
Näyttelijät					
Nimi = alkatalut vahvistamatta					
ROOLI	NÄYTTELIJÄ	PUHELIN	SÄHKÖPOSTI	AIKATAULURAJOITTEET	
Leppis	Niko Lepistö				Toiveena, että 2.kuvausviikolle sijoittuva kuvauspaiva olisi 7.11.
Tuomi	Sinikka Mollanen			MA/KE aina klo 15.30-18.00 varattu	
Hikka	Tuire Mäkeläinen			MA-TI 31.10-1.11 ja SU 6.11 sekä LA-SU 12-13.11.	
Snafu	Francis Machado			viikko 45 lontoossa (7-13.11)	
Harre Virta	Tom Petäjä			SOVITTU KUVAUKSIIN: KE 14.30-20.00 ja pääsee TI 17.30-23.00	
Bingoemäntä	Saara Ikonen			TI illat, ei sovi	
Fiini työnhakija	Janne Pikka				
Leppiksen bändi	Samuel Laakso (Basso)				
	Arttu Porkka (Koskettimet)				
	Elias Ervelä (Rummut)			PE 4.11 klo 15->, LA 5.11 klo 18-> EHKÄ	

Kuvaesimerkki 1 Tuottajan (Ilmari Kangas) apulaisohjaajaa (allekirjoittanut) varten laatima koonti näyttelijöiden aikataulurajoituksista Näytönpaikka - opinnäytetyöelokuvan kuvausjaksolla.

	POISSAOLTO	LOKAATIO	NÄYTTELIJÄT PAIKALLA	RUNNERI	MASKEERAAJA										
VKO 44	MA 31.	TI 1.	KE 2.	TO 3.	PE 4.	LA 5.	SU 6.	KOHTAUS	LOKUS	HAIJOT					
POISSAOLIOT	Hi koko pv. 1.15.30-16	Hi koko pv. Di Ra, HA Ra??	TIS 30-15				Hi koko pv	1	Tai Liinkasali	L S BA	L	Leppis			
	Setauspaiva mahdollisesti	BAR SUXES	BAR SUXES	BAR SUXES	LEMPPIPARIN PARKKIS	JUHANNUSKUKKULA SALI		2	Teutor	T L	T	Tuomi			
	Matid työryhmä paluu	9.1 - montaa	6 - L HI pikka dialogi	4 - L S saapu baarin	3 - tuomi lähtee, snafu tyyli	1 - kauramaidon keikka		3	Lempipari	T L S	HI	Hikka			
		5 - L S BA baarissa	10 L S HA - julistegag	12 - Takaa-ajo ja finale	AUTOKIVAT - TRA	AURALAN SALI		4	Suxes	HI L S	S	Snafu			
		HA entrance			11 - tuomi on tyoton	8 - Bingehalli		5	Suxes	L S BA HA HI	HA	Harre Virta			
NÄYTTELIJÄT	L S BA HA	L S HI HA	L S T HI BI	L T S	HI BI L S BA	9.2 - Bingehalli montaa		6	Suxes	L HI	BI	Bingoemäntä			
RUNNERI	Ikka	Ikka	Ikka	Ikka + Sami	Sami			7	Teutor	T FT	FT	Fiini työnhakija			
MASKI	Evelina + Anrika	Tessa + Sofia	Tessa + Hanna + Neo	Tessa + Neo	Tessa			8	Auralan sali	H EI	HAAS	Hauastutaja			
								9.1	Suxes	L S BA HA	BA	Bändi			
VKO 45	MA 7.	TI 8.	KE 9.	TO 10.	PE 11.	LA 12.	SU 13.								
POISSAOLIOT	TIS 30-16, 9 koko pv	Hi Ra	TIS 30-16			Hi koko pv	Hi koko pv	9.2	Auralan sali	HI BI					
	vanhä toimisto	fency toimisto			KARONKKA TAHAN?			9.3	Teutor	T HAAS					
	2 - loppis tulee toimistolla	7 - tuomi odotushuoneessa						10	Suxes	L S HA					
		9.3 - tuomen työhaastattelu						11	Auto	T					
NÄYTTELIJÄT	L T	T FN HAAS						12	Suxes	L T HI BI					
RUNNERI	Ikka päivällä (tuuraaja aamulla)	Ikka													
MASKI	Tessa	Tessa													

Kuvaesimerkki 2 Tuottajan (Ilmari Kangas) näyttelijöiden aikataulurajoitusten ja apulaisohjaajan (allekirjoittanut) tekemän kohtausjaottelun pohjalta kasaama kuvausjaksonäkymä. Tässä vaiheessa osa kuvauspaikoista oli vielä lukitsematta.

3.2.2 Lokaatiot

Lokaatiot eli kuvauspaikat vaikuttavat aikataulutukseen aina. Mitä enemmän kuvauspaikan soveltuvuuteen liittyy vaatimuksia, sitä varmemmin valitun kuvauspaikan saatavuus tulee toimimaan huomattavan isossa roolissa aikataulua tehdessä.

Joskus kuvaukset halutaan järjestää juuri niissä lokaatioissa, joihin elokuvan kohtaukset on alunperin kirjoitettu. Tällaisia lokaatioita voivat olla esimerkiksi tunnetut nähtävyydet, maamerkit tai muut sellaiset paikat, joita ei ole mahdollista sijoittaa uskottavasti mihinkään muualle (Tarvainen J. 2010,16). Esimerkiksi *Hallatar* -opinnäytetyöelokuvan tapahtumat sijoittuvat käsikirjoituksen mukaan kokonaan saaristoon. Kuvauspaikkoja valitessa on kuitenkin punnittu sitä, mitkä kohtaukset todella vaativat aitoja saaristomaisemia toimiakseen. Lopputulemana kuvausjakso päätettiin kuvata Turun ulkosaaristossa vain ulkona kuvattavien kohtausten osalta. Sisätiloihin kirjoitetut kohtaukset kuvattaisiin sen sijaan mantereella. Tämä toimintatapa ei ole tavaton ammattikentälläkään, sillä kuvauspaikkojen valintaan liittyy aina rajoitteita elokuvan budjetin ja sujuvan logistisen toteutuksen osalta. Esimerkiksi elokuvassa *Tove* (2020, ohj. Zaida Bergroth) osa kohtauksista on käsikirjoitettu 1900 -luvun Pariisiin. Lopullisessa elokuvassa nuo kohtaukset on kuitenkin kuvattu Turussa, Aurajoen rannalla (Turun kaupungin verkkouutinen [Varför Paris, vi har ju Åbo – Turusta löytyi Toven Pariisi](#), julkaistu 2.10.2020).

Usein kohtauksia kirjoitetaan myös lokaatioihin, joita ei ole oikeasti olemassa tai käsikirjoittaja viittaa yleisluontoisesti tietyn tyyppisiin tiloihin. Käsikirjoitukseen voi olla merkitty esimerkiksi "EXT. METSÄ" ja "INT. KESÄMÖKKI" jolloin kaikilla lokaatioilla on selkeästi määritetty tyyppi, mutta kyseessä ei ole mikään tietty metsä, kesämökki tai toimisto. Tällöin tuotannon budjetti, ohjaajan visio ja kuvauspaikan saavutettavuus määrittävät sen, millainen ja missä kyseinen kuvauslokaatio tulee olemaan. Valmiiksi olemassa olevien paikkojen lisäksi kohtauksia voidaan tietysti kuvata niitä varten rakennetuissa lavasteissa tai studiossa, jos nuo vaihtoehdot palvelevat tarkoitusta paremmin.

Lokaatiot ovat usein yksi keskeisimmin kuvausaikatauluun vaikuttavista tekijöistä valittiin ne millä perusteilla tahansa. Järkevin tapa lähestyä kuvausjakson aikatauluttamista on niputtaa samassa lokaatiossa kuvattavat kohtaukset keskenään ja pyrkiä siihen, että ne kuvataan samana tai peräkkäisinä päivinä. Näin minimoidaan kuvauspaikkojen välisiin siirtymiin

kuluva aika. Kuvauspaikasta riippuen myös kuvauskalustoa on yleensä mahdollista säilyttää kuvauspaikalla yön yli, jos seuraavana päivänä ollaan palaamassa samaan lokaatioon. Tämä luonnollisesti lyhentää valmisteluihin käytettävää aikaa kuvauspäivien alussa sekä purkuaikaa kuvauspäivien lopussa. (Tarvainen J. 2010, 17.)

Harvassa ovat sellaiset kuvauspaikat, jotka täyttävät tuotannon taiteelliset ja tuotannolliset vaatimukset ilman, että aikataulua koostaessa joutuu taipumaan lokaation mukanaan tuomien haasteiden ja aikataulurajoitteiden edessä. Joskus yllätyksiä voi ilmetä aivan esituotannon viimeisillä hetkillä.

Hallatar -opinnäytetyöelokuvassa jouduin tekemään mantereen kuvausjakson viimeisiin ja ensimmäisiin päiviin muutoksia, kun hyvissä ajoin valitun kuvauspaikan ja tuotannon välillä ilmeni erimielisyyksiä kuvauspaikkakäytön aikavälistä. Joulukuun (2023) ensimmäiselle viikolle sijoittuva kuvausjakso piti sisällään kaksi esivalmistelupäivää näyttelijänharjoituksineen torstaista perjantaihin sekä kolme kuvauspäivää lauantaista maanantaihin. Kyseisen tilan kuvauspaikkakäytöstä oli sovittu pääosin suullisesti ja kuvauspaikkasopimusta allekirjoittaessa kuvauspaikan yhteyshenkilö ja kuvauspaikkakäytöstä neuvotellut tuottaja eivät olleetkaan samalla sivulla siitä, mitä oli sovittu. Lopulta maanantain kuvauspäivä tippui kokonaan pois. Olin siis apulaisohjaajana tilanteessa, jossa maanantaille sijoitetut kohtaukset olisi kuvattava edellisen viikon torstaina ja perjantaina, sillä lauantailla ja sunnuntailla sijoittui isotöisiä kohtauskokonaisuuksia, joille osallistuisivat päänäyttelijöiden lisäksi myös sivuroolien näyttelijät sekä liuta avustajia. Olin pyrkinyt myös rakentamaan mahdollisimman kronologisen kuvausjärjestyksen, sillä viikonlopun aikana kuvattavat kohtaukset olivat näyttelijäntyöllisesti haastavia ja vaativat lisäksi sekä valolta, että lavastukselta suuria ennakkovalmisteluja. Mainitut ennakkovalmistelut tulisi muuttuneessa tilanteessa saada edelleen tehtyä torstaina ja perjantaina, mutta samojen päivien aikana tulisi myös kuvata myös kaksi elokuvan kohtausta. Keskusteltuani ohjaajan (Mikael Durand), lavastajan

(Jouni Kekkonen) ja valaisijan (Iisa Pellikka) kanssa pääsimme onneksi loppuratkaisuun, joka ei ollut optimaalinen, mutta toteutuskelpoinen yhtä kaikki.

3.2.3 Interiöörit ja eksteriöörit

Aikatauluttaessa hyvänä nyrkkisääntönä voidaan pitää sitä, että eksteriööriissä (ulkona) kuvattavat kohtaukset kannattaa kuvata ennen interiööriin (sisällä) sijoittuvia. Syyt tähän ovat vallan yksinkertaiset.

Tarkastelen esittämäni kuvausjärjestyksen syitä jälleen *Hallatar* -opinnäytetyöelokuvan kautta. Kuvausjakso on tämän elokuvatuotannon osalta jaettu kahteen lokaatiokokonaisuuteen - saareen ja mantereeseen - kuten kuvauspaikkoja käsittelevässä kappaleen osassa (3.2.2) mainitaan. Samaisessa kappaleessa käy ilmi, että kaikki ulkona kuvattavat kohtaukset sijoittuvat saarelle ja sisällä kuvattavat kohtaukset puolestaan mantereelle. Kuvausjakson aikataulua laatiessa pohditaan sitä, että halutaanko ensin kuvata sisä- vai ulkokohtaukset.

Havainnollistan sisä- ja ulkokuvien välistä jatkuvuutta kahden samaan aikajatkumoon sijoittuvan kohtauksen avulla:

KOHTAUS 3 (EXT. NIEMI) - Elokuvan kolmannessa kohtauksessa talonmies Mattsson yrittää parhaansa mukaan kuljettaa painavaa tulipataa saaristossa sijaitsevaa niemeä pitkin.

KOHTAUS 6 (INT. JUHLATILA) - Tulistunut Mattsson ryntää juhlatilaan, jossa saaristokylän asukkaat viettävät talvijuuhlaa.

Kun tätä valmiiseen elokuvaan sijoittuvaa aikajatkumoa rakennetaan kuvauksissa, on syytä ottaa huomioon, ettei kukaan pysty ennustamaan. Apulaisohjaajan on mahdotonta tietää millainen keli ulkosaaristossa on juuri sillä hetkellä, kun kohtausta 3 kuvataan. Näin ollen ei myöskään tiedetä,

pitäisikö Mattssonin marssia juhlasaliin lumen peitossa, rännän kastelemana vai vaatteet kuivana. Mikäli kohtaus 6 kuvataan ensin ja säätilan vaikutukset Mattssonin ulkonäköön yritetään arvata, ollaan leikkauspöydälle pedattu todennäköinen jatkuvuusvirhe. Vaihtoehdoiksi jää silloin jättää elokuvaan näkyvä virhe, poistaa dramaturgisesti merkittävä osa elokuvasta tai kuvata kohtaus 6 kokonaan uudelleen (Velling, 2008, 20).

3.2.4 Vuoden- ja vuorokaudenajat

Vuodenaikojen vaikutus kuvausaikatauluun riippuu pitkälti käsikirjoituksesta ja kuvausjakson pituudesta. Pitkien kuvausjaksojen sekä erityisesti välivuodenajoille sijoittuvien kuvausjaksojen kohdalla vaaditaan erityistä tarkkuutta ulkona kuvattavien kohtausten suhteen. Mikäli kuvaukset alkavat esimerkiksi syksyllä ja jatkuvat pitkälle talveen on syytä rikkoa edellisessä kappaleen osassa (3.2.3) esitelty interiöörien ja eksteriöörien kuvausjärjestyksen nyrkkisääntöä ja kuvata elokuvan alkuun sijoittuvat ulkokuvat kuvausjakson alussa sekä elokuvan loppuun sijoittuvat vuorostaan kuvausjakson lopussa. Näin vuodenaika vaihtuu elokuvassakin uskottavasti. Poikkeuksia voidaan tehdä harkinnanvaraisesti silloin, jos kuvauspaikka ja kuvakulmat on valittu niin, etteivät vuodenaikojen mukanaan tuomat muutokset varmasti näy kuvissa. Kuvauksia voidaan myös jakaa useammalle kuvausjaksolle pitkin vuotta, mutta tämä on olennaista lähinnä silloin, kun käsikirjoituksessa on täysin eri vuodenaajoille sijoittuvia kohtauksia. (Tarvainen, 2010,19.)

Vuorokaudenaikoja merkataan käsikirjoituksessa yleisesti neljällä eri tavalla ilmaisemaan neljää eri vuorokaudenaikaa ja näin ollen karkeasti neljää eri valotilannetta. Nämä merkinnät ovat päivä (day), yö (night), aamu (morning) ja ilta (evening). Päivän ja yön voi käytännössä tulkita joko valoisaksi tai pimeäksi, kun taas aamu ja ilta tarkoittavat yleensä joko auringonnousun tai -laskun läheisyyteen sijoittuvaa aikaa. (Tarvainen, 2010,18.) Oikeanlainen valo tai

valaisu on äärimmäisen tärkeä osa elokuvan immersion vahvistamista ja uskottavaa tarinankerrontaa. Eksteriöörissä kuvatessa valotilanne vaikuttaa suoraan päivän aikatauluun, sillä etenkin laajempia kuvia kuvattaessa ollaan lähes kokonaan luonnonvalon armoilla. Kohtauksen valotilanteeseen perehtyminen ei kuitenkaan valu hukkaan interiööreissäkään. Valotilanteen rakentaminen ja siihen kuluva aika on tärkeä osa kuvauspäivän aikatauluttamista etenkin silloin, jos vuorokaudenaika vaihtuu päivän aikana kuvattavien kohtausten välillä.

LOKAATIOT	KOHTAUKSET	KALUSTOAUTON PYSÄKÖINTI	HUOMIOT
EXT. Niemi	12 ja 13	Kts. tuotannon ohjeistus	Kalusto liikkuu lokaatioihin pakulla

KLO	KOHTAUS	I / E	D / N	SET	SYNOPSIS	ROOLIT	KUVIA	HUOMIOT
7.50	PRE CALL: MASKEERAUS							
8.00	CALL TIME: 15 MIN INFO + 15 MIN SIIRTYMÄ LOKAATIOON							
8.30 - 9.10	SETTAUS KOHTAUS 12: EXT. NIEMI - ELIN YRITTÄÄ KANTAA PATAA, MATTSSON TULEE LANNISTAMAAN							

Kuvaesimerkki 1: Ote Hallatar -opinnäytetyöelokuvan call sheetistä päivältä, jona kuvaukset alkavat laajoista ulkona kuvattavista kuvista. Niin kutsuttu settausaika on vain 20 minuuttia, sillä laajoissa ulkokuvissa työskennellään luonnollisen valotilanteen alaisena.

LOKAATIO	KOHTAUKSET	PYSÄKÖINTI	HUOMIOT
Teutorin toimisto (2krs), Lemminkäisenkatu 3	6, 7 ja 9	Kalustoauto sisäpihalle Muut autot: kts. tuotannon ohjeistus	Varatkaa aikaa parkkipaikan etsimiseen

KLO	AIKA	KOHTAUS	KUVA	I / E	D / N	SET	SYNOPSIS	ROOLIT	OHJE	HUOMIOT
11.00	45min	ROUDAUS LEMMINKÄISENKADULTA								
11.45	10min	CREW CALL					CREW BRIEF			OLE AJOISSA PAIKALLA
11.55	1h	SETTAUS / KOHTAUS 9								

Kuvaesimerkki 2: Ote Näytönpaikka -opinnäytetyöelokuvan call sheetistä päivältä, jona kuvaukset sijoittuvat sisälle ja kyseessä on lokaatio, johon kohtaukseen toivottu valo rakennetaan keinotekoisesti. Tällöin kohtauksen settausaika on huomattavasti pidempi.

3.2.5 Kohtausten sisältö

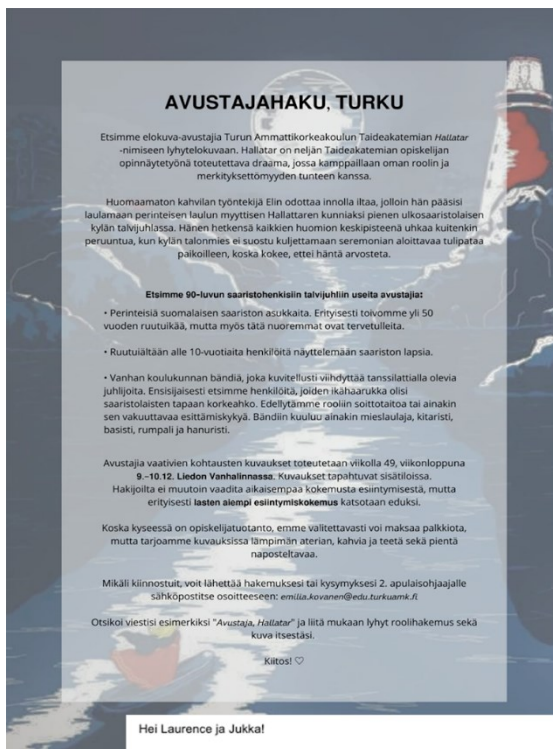
Toteutuskelpoisen aikataulun tehdäkseen täytyy tietysti tuntea myös kuvattavien kohtausten sisältö. Hitaimpia toteutettavia ovat kohtaukset, joiden kohdalla uusi otto vaatii aina uudet valmistelut. Tällaisia kohtauksia ovat esimerkiksi stunteja ja/tai erikoistehosteita vaativat toimintakohtaukset. Sisältönsä puolesta nopeimpia kuvattavia sen sijaan ovat dialogirikkaat kohtaukset, joissa ei näyttelijöiden keskustelun ja liikkeen lisäksi tapahdu juurikaan muuta. (Velling, 2008, 17.) Tällöin suurin osa valmistelusta on tehty jo näyttelijöiden harjoituksissa, jonka lisäksi kohtauksen sisältö ei itsessään lisää panoksia kohtauksen valmisteluun menevään aikaan. Toki pitkät dialogikohtaukset saattavat vaatia useamman oton näyttelijöistä ja harjoituksen määrästä riippuen. Sisällön ja näyttelijänsuoritusten lisäksi kunkin kohtauksen kuvausaikaan vaikuttavat luonnollisesti osastokohtaiset suunnitelmat haluttujen kuvien toteuttamiseksi. Yksinkertaisiakin asioita voidaan nimittäin toteuttaa yllättävän monimutkaisilla tavoilla.

3.3 Avustajahaku

Vielä 90-luvulla kotimaisten elokuvatuotantojen roolitukset hoidettiin usein ohjaajan ja apulaisohjaajan johdolla. Nykyään roolitus (eng. casting) ei ole enää keskeinen osa apulaisohjaajan työnkuvaa, oli kyse sitten pää- tai sivurooleihin kiinnitettävistä näyttelijöistä. Näyttelijöiden sijaan apulaisohjaajan vastuulle kuuluvat avustajat (toiselta nimitykseltään statistit), jotka esiintyvät kohtausten taustalla esimerkiksi kahvilan asiakkaina, ohikulkijoina kadulla tai yleisötapahtuman osallistujina. (Salmi, 2008, 14.)

Apulaisohjaaja kartoittaa avustajien tarpeen yhdessä ohjaajan kanssa. Kartoitukseen kuuluu avustajien määrän lisäksi myös sen selvittäminen, minkä

tyyppisiä avustajia kuhunkin kohtaukseen kaivataan. Ohjaajan kanssa keskusteltuaan apulaisohjaaja laatii ns. avustajahaun, joka sisältää ohjaajan toiveiden lisäksi selkeät hakuohjeet. Apulaisohjaaja on myös vastuussa avustajahakuun vastaavien ihmisten kiinnittämisestä sekä myöhemmin kuvauskutsun ja tarkempien ohjeistusten toimittamisesta kiinnitetuille avustajille. Tuotantoon on syytä palkata 2. apulaisohjaaja, mikäli avustajien tarve tuotannossa on suuri. Tällöin esituotannollinen vastuu avustajista siirtyy 2. apulaisohjaajalle. (Salmi, 2008,14.)

AVUSTAJAHAKU, TURKU

Etsimme elokuva-avustajia Turun Ammattikorkeakoulun Taideakatemia *Hallatar* -nimiseen lyhytelokuvaan. *Hallatar* on neljän Taideakatemia opiskelijan oppinäytetyönä toteutettava draama, jossa kamppailaan oman roolin ja merkityksettömyyden tunteen kanssa.

Huomaamaton kahvilan työntekijä Ein odottaa innolla iltaa, jolloin hän pääsisi laulamaan perinteisen laulun myytiläisen Hallatarien kunniaksi pienen ukkosaaristolaisen kylän talvijuhlissa. Hänen hetkensä kaikkien huomion keskipisteenä uhkaa kuitenkin peruuntua, kun kylän talonmieh ei suostu kuljettamaan seremonian aloittavaa tulipataa paikalleen, koska kokee, ettei häntä arvosteta.

Etsimme 90-luvun saaristohenkiläin talvijuhlain useita avustajia:

- Perinteisiä suomalaisen saariston asukkaita. Erityisesti toivomme yli 50 vuoden ruutuikää, mutta myös läti nuoremmat ovat tervetulleita.
- Ruutuikäitään alle 10-vuotiaita henkilöitä näyttämään saariston lapsia.
- Vanhan koulukunnan bändiä, joka kuvitteellisesti viihdyttää tanssilattialla olevia juhliljoita. Ensimmäisesti etsimme henkilöitä, joiden ikähaarukka olisi saaristolaisen tapaan korkeahko. Edellyttämme roolin soittaitoa tai ainakin sen vakuuttavaa esittämiskykyä. Bändiin kuuluu ainakin mieslaulaja, kitaristi, basisti, rumpali ja hanuristi.

Avustajia vaativien kohtausten kuvaukset toteutetaan viikolla 49, viikonloppuna **9–10.12. Liedon Vanhalinnassa**. Kuvaukset tapahtuvat sisätiloissa. Hakijoilta ei muutoin vaadita aikaisempää kokemusta esiintymisestä, mutta erityisesti **lasten alena esiintymiskokemus** katsotaan eduksi.

Koska kyseessä on opiskelijatuotanto, emme välittävästi voi maksaa palkkiota, mutta tarjoamme kuvauksissa lämpimän aterian, kahvia ja teetä sekä pientä naposteltavaa.

Mikäli kiinnostuit, voit lähettää hakemuksesi tai kysymyksiä 2. apulaisohjaajalle sähköpostitse osoitteeseen: emilia.kovanen@edu.turkuamk.fi

Otsikol viestisi esimerkiksi "Avustaja, *Hallatar*" ja liitä mukaan lyhyt roolihakemus sekä kuva itsestäsi.

Kiitos! ♥

Kuvaesimerkki 1 (vasemmalla)

2. apulaisohjaaja Emilia Kovasen kirjoittama avustajahaku *Hallatar* -oppinäytetyöelokuvan kuvauksia varten.

Kuvaesimerkki 2 (alhaalla)

Näytönpaikka -oppinäytetyöelokuvassa avustajahausta vastasi 2. apulaisohjaajan sijaan roolittaja Aiju Holppi. Kuvassa Aijun avustajille lähettämä kuvauksia edeltävä ohjeistus.

Hei Laurence ja Jukka!

Suuri kiitos viestistä ja kiinnostuksestanne! Kuvaamme bingokohtausta lauantaina **klo 15:55 - 18:50**. Kuvauspaikka on Auralan kansalaisopisto osoitteessa **Satakunnantie 10**. Onko paikka tuttu?

Terveiset puvustajalta: Jos vain vaatekaapista löytyy, saa mielellään laittaa päälle värikästä vaatetta. Silmälasit tai lukulasit ovat plussaa ja sopivat kohtaukseen hyvin. Koruja ja asusteita saa myös laittaa halutessaan. Pientä kuosia, kuten pilkkuja, ruutuja ja raitoja kannattaa välttää, sillä ne "särisevät" videokuvassa. Muutoin sopii pukea mitä vain, mikä tuntuu mukavalta ja sopii puettavaksi bingopeliin!

Nähdään lauantaina! :)

Ystävällisin terveisin,
Aiju Holppi
Näytönpaikan roolittaja

3.4 Recce

Location recce - johon viitataan yleensä vain sanalla recce - on englanninkielinen termi, joka kääntyy suomen kielessä kuvauspaikan ennakkokatselmukseksi tai kuvauspaikkavierailuksi. Vieraskielinen ilmaisu recce on kuitenkin juurtunut tehokkaasti myös kotimaisissa tuotannoissa käytettävään kieleen (Velling, 2008, 21). Elokuvatuotannossa varsinaisesta kuvauspaikkojen etsimisestä (eng. location scouting) vastaa kuvauspaikkajärjestäjä (usein vain järjestäjä, eng. location manager) yhteistyössä ohjaajan, kuvaajan ja usein myös lavastajan kanssa. Reccen aika koittaa, kun kuvauspaikat - tai ainakin varteenotettavimmat vaihtoehdot - on löydetty.

Käytännössä recce tarkoittaa esituotannossa tehtyjen suunnitelmien läpikäymistä kuvauspaikalla. Reccelle osallistuvat apulaisohjaajan lisäksi yleensä vähintään järjestäjä, ohjaaja, valaisija ja lavastaja (Velling, 2008, 21). Osallistujien kokoonpano vaihtelee sen mukaan, mistä asioista milläkin kuvauspaikalla halutaan varmistua. Olennaisena osana recceä apulaisohjaaja pitää kirjata osastojen kuvauspaikasta tekemistä huomioista ja muista kuvauspaikkaan tai sen ympäristöön liittyvistä tekijöistä (Velling, 2008, 21). Apulaisohjaajan on tarkasteltava osastokohtaisia suunnitelmia kuvauspaikan valmiuksien ja mahdollisten rajoitteiden valossa pystyäkseen aikatauluttamaan kunkin kuvauspäivän sisällön paikkansa pitävästi.

Kaikilla kuvauspaikoilla ei aina ole mahdollista käydä kaikkien asianomaisten voimin ennen kuvauksia. Tällöin on olennaista priorisoida sellaiset kuvauspaikat, joilla työryhmän on tarkoitus työskennellä pisimpään sekä kuvauspaikat, jotka ovat syystä tai toisesta erityisen haasteellisia (Velling, 2008, 21).

Hallatar -opinnäytetyöelokuvan ennakkosuunnittelun yhteydessä en apulaisohjaajana vierailut kaikissa lokaatioissa. Annan seuraavaksi kaksi

käytännön esimerkkiä siitä, millä perustein osallistuin tai jätin osallistumatta reccelle:

1. Esimerkki: INT. MATTSSONIN MÖKKI - PÄIVÄ

Ohjaaja, kuvaaja, tuottaja ja valaisija kävivät recellä Turussa Kuralan Kylämäen rakennuksessa, jossa kuvattaisiin lyhyt talonmiehen mökkiin sijoittuva kohtaus. Kohtauksen toiminta rajoittuu keinutuolissa kaljaa juovaan talonmieheen ja sekä valaisijan, että kuvaajan suunnitelmat olivat kyseisen kuvauspaikan osalta todella yksinkertaisia ja helposti hahmotettavissa kamera- ja valokarttojen avulla. Lisäksi recellä käynyt nelikko oli ottanut kattavasti kuvia sekä rakennuksen sisä-, että ulkopuolelta. Itse kuvauspaikkaan ei myöskään liittynyt mitään normaalista poikkeavaa, jonka olisi voinut lukea erityiseksi haasteeksi. Koin olevani kykeneväinen aikatauluttamaan tuon kuvauspäivän ja suoriutumaan apulaisohjaajan velvollisuuksista kuvaustilanteessa käymättä paikan päällä etukäteen.

2. Esimerkki: EXT. NIEMENNOKKA - YÖ

Lähdin edellisessä esimerkissä mainitun nelikon ja äänisuunnittelijan kanssa reccelle Turun ulkosaaristoon. Suurin osa elokuvasta oli päätetty kuvata Utön saarella. Reccellä kuljin kuvaajan ja ohjaajan mukana ja osallistuin keskusteluun siitä, mitä kohtauksia tullaan kuvaamaan missäkin saaren osassa. Minun olisi ollut todella haastavaa alkaa laatimaan kuvausaikatauluja saarelle olematta tietoinen esimerkiksi kuvauspaikkojen välisistä matkoista ja maastosta. Lisäksi sain oivan mahdollisuuden tarkkailla auringon liikkeitä saaren yllä - valon suunta on nimittäin varsin olennainen seikka kuvausjärjestystä päätettäessä. Haastavissa olosuhteissa kuvattaessa on myös muistettava, että apulaisohjaaja on kuvaustilanteessa vastuussa työryhmän turvallisuudesta. *Hallatar* -opinnäytetyöelokuvan loppukohtaus haluttiin kuvata kallioisella paikalla pimeään aikaan. Jos aikoo pitää huolta yhtään kenenkään turvallisuudesta marras-joulukuun taitteessa tuulisessa ulkosaaristossa, jäisellä kalliolla ja säkkipimeässä niin on parempi olla mahdollisimman hyvin valmistautunut vallitseviin olosuhteisiin sekä pitää huoli siitä, että työryhmä on myös.

Kuvaustilanteen tapaturmamarginaalia ei varsinaisesti kaventanut se fakta, että kyseisessä kohtauksessa näyttelijöiden keskellä roihuaa myös tulipata. Mainitsemani tekijät huomioon ottaen tiesin jo esituotannon alusta asti haluavani ehdottomasti osallistua Utön recelle.

Kuvassa vasemmalta oikealle: Apulaisohjaaja (allekirjoittanut), ohjaaja (Mikael Durand) ja tuottaja (Ilmari Kangas) *Hallatar* -opinnäytetyöelokuvan recellä Utön saarella syyskuussa 2023. **Kuva:** Mauritz Eklund

3.5 Tuotantopalaveri

Esituotannon loppupuolella apulaisohjaaja järjestää palaverin, jossa käydään käsikirjoitus ja kuvauspäivien sisältö vielä kertaalleen läpi. Palaveriin osallistuvat tuotannon vastaavat henkilöt eli apulaisohjaajan lisäksi tuottaja, ohjaaja, tuotantopäällikkö sekä osastojen vastaavat eli valaisija, kuvaaja, lavastaja, äänittäjä, puvustaja, järjestäjä ja maskeeraaja (Goodell, 1998, 214). Jos elokuvaan sisältyy stunteja, tulta tai muita erikoistehosteita on olennaista,

että paikalla ovat myös näistä osa-alueista vastaavat henkilöt (Velling, 2008, 22). Apulaisohjaajan järjestämän tuotantopalaverin tarkoituksena on varmistua siitä, että jokaisen kuvauspäivän ja kohtauksen osa-alue on kunnossa.

Tuotantopalaveri on olennainen osa esituotantovaiheen viimeistelyä, sillä tässä palaverissa esiin nouseviin ongelmiin tai osastokohtaisiin puutteisiin ehditään vielä reagoida. Palaverissa käydään mahdollisuuksien mukaan läpi myös kuvauspäivien aikataululuonnokset tai valmiit call sheetit, jos sellaiset on saatavilla.

Hallatar -opinnäytetyön esituotannon loppupuolella pidin apulaisohjaajana tämänkaltaisen tuotantopalaverin viikkoa ennen kuvausjakson alkua. Tuolloin kävin myös viittä vaille valmiit call sheetit läpi palaverin osallistujien kanssa ja annoin heille mahdollisuuden kommentoida niitä oman osastonsa toiminnan osalta. Käydessämme läpi erään todella täyden kuvauspäivän kuvausjärjestystä nostin esiin päivälle suunnitellut useat kamera-ajot. Olin aikatauluttaessani huomannut, ettei kameran suunnitelmista käynyt ilmi, että mitä kalustoa ajoihin käytetään. Kuvauslokaation lattia oli lautoja ja tiesin, että kumipyörällisen lavetin voimin tehtävä ajo ei olisi kuvassa tasainen ilman ajoa tasaavaa alustaa. Päivän aikataulu oli todella tiukka ja näin ollen kiskoista rakennettavan radan rakentaminen lavetin alle olisi ajallisesti haastavaa. Kun asiasta alettiin keskustella ääneen kävi ilmi, että ohjaaja oli ajatellut renkailla kulkevan lavetin olevan riittävä väline aiottujen kuvien kuvaamiseen. Kuvaaja sen sijaan oli tähän asti ollut siinä oletuksessa, että kameraosastolla on aikaa rakentaa ja kiilata rata lavetin alle. Lopulta tilanne ratkaistiin niin, että radan alle tulisi matto, jonka myötä vääntyneen radan kiilaaminen paikoilleen vanhalle lautalattialle nopeutuu huomattavasti. Lisäksi ohjaaja tarttui aikaisempaan ehdotukseeni siirtää päivän alkuun sijoitettu lyhyt kohtaus seuraavalle kuvauspäivälle, jotta työaika varmasti riittäisi kamera-ajojen toteuttamiseen.

3.6 Työryhmäpalaveri

Juuri ennen kuvauksia on koko työryhmälle syytä järjestää vielä kaikkien yhteinen palaveri. Tämän palaverin tarkoitus on paitsi käydä läpi kaikkia koskettavat tuotannolliset asiat, myös luoda pohja työryhmän yhteishengelle ja yhteistyölle kuvauksissa. Palaverissa tuotantopäällikkö käy läpi esimerkiksi kilometrikorvauksiin, palkanmaksuun ja muihin tuotantoyhtiön käytäntöihin liittyviä asioita. Ohjaajalle työryhmäpalaveri tarjoaa oivan tilaisuuden olla läsnä työryhmälle, joka on sitoutunut toteuttamaan hänen taiteellista visiotaan. (Velling, 2008, 24). Tämä on olennainen osa palaveria siitäkin syystä, että ohjaaja ei todennäköisimmin ehdi kuvauksissa olla kaikille läsnä oman taiteellisen työskentelynsä lomassa, eikä se toki ole tarkoitukseen.

Apulaisohjaajan leiviskä tässä palaverissa on kertoa yleisesti kuvausjakson sisällään pitämistä aikatauluista ja laittaa jakoon ainakin ensimmäisten päivien call sheetit. Apulaisohjaajan kannattaa tässä palaverissa myös avata yhteisiä pelisääntöjä kuvauspaikalla ja puhua hieman omista työtavoistaan etenkin silloin, jos kaikkien työryhmäläisten kanssa ei ole tullut tehtyä töitä jo aikaisemmin. Yhteisten pelisääntöjen, tuotannon turvalliskäytäntöjen ja omien työtapojensa lisäksi apulaisohjaaja esittelee viimeistään tässä vaiheessa tuotannolle mahdollisesti nimitetyt luottamushenkilöt.

4 Apulaisohjaajan työtehtävät kuvausjaksolla

Tässä kappaleessa pyrin esittelemään yleisellä tasolla apulaisohjaajalle kuuluvia vastuita koko kuvausjakson pituudelta sekä avaamaan apulaisohjaajan päiväkohtaisia työnjohdollisia tehtäviä kuvauspäivän vaiheiden kautta.

4.1 Call sheetit ja niistä tiedottaminen

Call sheet on kuvauspäiväkokonaisuuden tiivistävä lipare, johon jokaisen elokuvan kuvauksissa työskentelevän tulee perehtyä. Call sheet jaetaan kaikille tuotannossa työskenteleville, sisältäen myös näyttelijät.

Kuvausjärjestyksen ja kohtausten kuvaamiseen käytettävissä olevan ajan lisäksi call sheetistä tulisi löytyä myös seuraavat asiat: kuvauspäivän alkamis- ja päättymisajat (osastoittain, jos tarve), taukojen ja siirtymien ajankohdat ja kesto, kuvauspaikkojen osoitteet sekä olennaiset yhteystiedot. Call sheettiin merkitään myös tiedot jokaiseen kohtaukseen osallistuvista näyttelijöistä ja avustajista sekä heidän maski-, puku-, sekä harjoitusajoistaan. Etenkin ulkokuvausten osalta olennaista tietoa call sheetissä ovat auringon nousu- ja laskuajat sekä muut mahdolliset säätietoihin liittyvät huomiot (Tarvainen, 2010, 27). Mikäli kyseessä olevaan kuvauspäivään, kohtauksiin tai yksittäisiin kuviin liittyy erityisiä huomioita, merkataan nekin osaksi call sheettiä. Tarpeen vaatiessa call sheetin yhteyteen voidaan liittää esimerkiksi pohjapiirustus lokaatiosta ja / tai sen ympäristöstä tai esimerkiksi kamerakartoista (Velling, 2008, 25).

Ammattituotannoissa kuvausjaksot ovat yleensä sen verran pitkiä, että apulaisohjaajalla ei ole mahdollisuutta tehdä koko kuvausjakson call sheettejä valmiiksi asti ennen kuvausjakson alkua. Tällöin call sheet -pohjan laatimisesta ja sen puhtaaksi kirjoittamisesta vastaa 2. apulaisohjaaja. 1. apulaisohjaaja on kuitenkin aina vastuussa valmiin call sheetin virheettömyydestä ja sen välittämisestä työryhmälle, vaikka joutuisikin delegoimaan osan työstään 2. apulaisohjaajalle. (Velling, 2008, 25.) Mikäli call sheettiin tulee muutoksia, on

apulaisohjaajan vastuulla ilmoittaa niistä mahdollisimman selkeästi koko työryhmälle.

Opiskelijatuotannoissa olen 1. apulaisohjaajana vastannut pääosin itse call sheettien (Liite 3) tekemisestä ja tarkistuksesta. Joskus työpäivät sekä esituotannossa, että kuvausjaksolla ovat kuitenkin venyneet sen verran pitkiksi, että olen pyytänyt 2. apulaisohjaajaa oikolukemaan call sheetit varmuuden vuoksi. Olen omassa työskentelyssäni pyrkinyt siihen, että valmiit call sheetit välitetään työryhmälle mieluusti viikkoa, minimissään kolmea päivää ennen kuvausten alkua. Mikäli minulla ei ole edellytyksiä tehdä call sheettejä valmiiksi asti hyvissä ajoin, välitän sekä työryhmälle, että näyttelijöille selkeästi jäsennellyn infopakettin (Liite 4), josta selviää vähintään se, missä ja kuinka kauan kuvataan minäkin päivänä sekä se, ketkä näyttelijät osallistuvat millekin kuvauspäivälle.

4.2 Turvallisuus kuvauspaikalla

4.2.1 Riskien arviointi ja turvatoimet

Yleensä kenellekään ei ole epäselvää, että apulaisohjaaja on paitsi kuvauspäivien aikataulusta vastaava henkilö, myös työpäivän sujuvuudesta huolehtiva työnjohtaja. Harvemmin muistetaan kuitenkaan painottaa sitä, että apulaisohjaaja on tämän lisäksi vastuussa myös työympäristön turvallisuudesta.

Apulaisohjaajan tehtävänä on yhdessä tuotantopäällikön ja järjestäjän kanssa arvioida ja kartoittaa kuvauksiin liittyvät riskitekijät ja pitää huoli siitä, että näiden osalta on varauduttu. Järjestysosaston kanssa kartoitettavia riskejä voivat tuotannosta riippuen olla esimerkiksi kuvauspaikan välittömässä läheisyydessä sijaitsevat liikenneväylät, työmaa-alueet, haastava maasto tai säätila, vesialueet, korkeat paikat tai voimakas melu (Velling, 2008, 32). Apulaisohjaaja huolehtii, että mahdollisista vaaranpaikoista tai riskeistä on tiedotettu koko työryhmää ja lisäksi hän varmistaa, että järjestysosasto on tarvittaessa

merkinnyt tai eristänyt alueita, joiden osalta sellainen on olennaista turvallisuuskulmasta. Työryhmälle tulee myös tarjota vaadittava suojavarustelu, jotta he pystyvät työskentelemään turvallisesti työnkuvansa vaatimassa laajuudessa.

Turvallisuusasioihin perehtyminen ja riskien huolellinen minimoiminen voivat joskus kiireisessä ja stressaavassa ilmapiirissä tuntua turhalta paapomiselta. Turvallisuus kuvauspaikalla on kuitenkin keskeinen asia työryhmän hyvinvoinnin kannalta ja jokaisen apulaisohjaajan tulisi suhtautua kuvauspaikan ja -tilanteen turvallisuushuomioihin sekä tapaturmien ehkäisyyn vakavasti. Marraskuussa 2021 Hollywood -elokuva *Rustin* kuvauksissa elokuvan tuottaja ja päänäyttelijä Alec Baldwin ampui kohtauksen toiminnan mukaisesti aseella kohti kameraa. Tuotannon apulaisohjaaja Dave Halls oli aikaisemmin kertonut Baldwinille ampuma-aseen olevan turvallinen kuvauksissa käytettäväksi, mutta siitä huolimatta kuvaustilanteessa aseesta singonnut ammus osoittautui valeammuksen sijasta oikeaksi luodiksi. Luodin tielle jäivät kuvauksissa sekä kuvaaja Halyna Huchins, että ohjaaja Joel Souza. Tämä turvallisuusrikkomus vei Huchinsin hengen. Ylen verkkosivuilla 28.10.2021 julkaistussa tapausta käsittelevässä artikkelissa kerrotaan seuraavasti: *“Apulaisohjaaja kertoo, että hänen olisi pitänyt tarkistaa kaikki ammuksiset, muttei tehnyt niin. Hän ei myöskään muistanut, oliko tuotannon asemestari pyöräyttänyt aseensa rullaa näyttääkseen tälle, mitä aseessä sisällä oli.”* (Yle verkkouutiset, 28.10.2021.)

Hallatar -opinnäytetyöelokuvassa ei ammuskeltu aseilla, mutta kävin yhdessä tuottajan kanssa läpi huolella etenkin Utölle sijoittuvan kuvausjakson mahdolliset riskit. Kuvauspaikkaan nähden lähin päivystävä sairaala sijaitsee Turussa, joten tuotantolähtöinen ensiaputarvikkein varautuminen on tällaisessa tilanteessa erityisen tärkeää. Lisäksi elokuvan kahdessa loppukohtauksessa on tulipata, joka palaa näyttelijöiden läheisyydessä koko kohtauksen ajan. Tulen turvallisesta sytyttämisestä, valvomisesta ja sammuttamisesta vastaa tässä tapauksessa apulaisohjaaja. Suoritin apulaisohjaajana myös tulityökortin viikkoa ennen kuvauksia ollakseni mahdollisimman tietoinen kipinäriskeistä ja

oppiakseni siitä, miten voin tehokkaimmin keskeyttää mahdollisen vaaratilanteen kuvauksissa. Kuvaustilanteessa ensiapulaukusta löytyy oletustarvikkeiston lisäksi kylmäsuihketta sekä geelisivoksia, jotka ovat optimaalisia palovammojen ensihoitoon. Lisäksi kuvaustilanteessa apulaisohjaajan välittömässä läheisyydessä on jauhesammutin sekä kaksi kappaletta palopeittoja.

Tulen lisäksi Utöllä suuren turvallisuusriskin aiheuttaa maasto. Mainitut loppukohtaukset kuvataan pimeään aikaan liukkaalla kalliolla. Tuottajan kanssa yhteistyössä olemme laatineet työryhmälle listan olennaisista turvallisuutta lisäävistä varusteista, jotka jokaisella tulisi olla mukanaan Utölle saapuessa. Tällaisia varusteita ovat esimerkiksi liukkaalla maastolla pitävät jalkineet ja otsalamppu. Tämän lisäksi turvallisuusriskit käydään yhdessä läpi päivän aluksi, ennen kuvauspaikalle siirtymistä.

4.2.2 Turvallinen työilmapiiri

Elokuva-alan tiedetään yleisesti olevan ympäristö, jossa turvallisuus, avoimuus ja hyvinvointi eivät tunnu olevan prioriteetteja. Alasta uutisoidaan jatkuvasti negatiiviseen sävyyn: Häirintää, ahdistelua, lain rajat ylittäviä pitkiä työpäiviä, maksamattomia päivärahoja. Uutisointi ei ole omiaan piristämään opiskelijoita, jotka päämäärätietoisesti pyrkivät opiskelemaan alaa ja tulevaisuudessa tekemään töitä elokuvien parissa. Viime vuosien aikana elokuva-alan iso laiva on kuitenkin alkanut kääntymään, vaikkakin hitaasti. Muutos kohti parempaa työhyvinvointia ja -turvallisuutta vaatii myös konkreettisia toimenpiteitä elokuvatuotantojen toimintaperiaatteissa.

Minulla ei ole selkeää käsitystä siitä, millaisia vakiintuneita käytäntöjä kotimaisissa tuotannoissa on tällä hetkellä käytössä, mutta opiskelijatuotannoissa työryhmän turvallisuutta on pyritty edistämään esimerkiksi niin, että tuotannoissa toimitaan turvallisemman tilan periaatteita

noudattaen. Turvallisemman tilan periaatteilla viitataan ympäristöön, jossa jokaisella on oikeus työskennellä ilma minkäänlaista rotuun, väriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntyperään tai muuhun tekijään perustuvaa erotusta. Turvallisemman tilan periaatteilla ja toimintatavoilla pyritään luomaan tila, jossa kaikki pyrkivät omalla toiminnallaan rakentamaan yhdenvertaista, kunnioittavaa ja avointa ilmapiiriä ja keskustelua. (Suomen YK-liitto.)

Toinen opiskelijatuotannoissa tällä hetkellä vakiinnutettava käytäntö on luottamushenkilöiden nimittäminen tuotantoon. Luottamushenkilöt ovat sellaisia ihmisiä, joita voi lähestyä matalalla kynnyksellä silloin, jos kuvauksissa tapahtuu jotakin epämiellyttävää tai itseä huolestuttavaa. Luottamushenkilö sitoutuu tehtävän vastaanottaessaan myös huolehtimaan hänelle uskotun asian eteenpäin viemisen asianmukaisille tahoille, mikäli tarve vaatii. Joskus tämä saattaa tarkoittaa juurikin apulaisohjaajaa, tuotantopäällikköä tai esimerkiksi tuottajaa. Vakavampien rikkeiden kohdalla asianmukainen taho voi olla poliisi tai muu viranomainen. Luottamushenkilöitä on hyvä olla kaksi, yksi tuotannollisesta ja toinen taiteellisesta osasta työryhmää.

Äkkiseltään voisi ajatella, että luottamushenkilöksi sopivat työnkuvansa johdosta esimerkiksi apulaisohjaaja ja tuotantopäällikkö. Nämä henkilöt eivät kuitenkaan ole aina helpoimmin lähestyttäviä esimerkiksi tilanteissa, joissa työryhmäläinen haluaa nostaa esiin tuotannon turvallisuustoimenpiteiden puutteita tai työnjohdollisia epäkohtia. Olen työskennellyt opiskeluaikani kahdessa elokuvatuotannossa, joissa luottamushenkilöt oli nimetty. Ensimmäinen näistä oli *Hangover Cure* -opinnäytetyöelokuva (2022), jossa toimin tuottajana. Tuolloin luottamushenkilöiksi nimettiin apulaisohjaaja (Saiju Nieminen) sekä kuvaaja (Jenni Vitikka). Toinen luottamushenkilöllä varustettu tuotanto on aikaisemminkin mainittu *Hallatar* -opinnäytetyöelokuva. Tässä elokuvatuotannossa luottamushenkilöksi nimitettiin yhteisessä työryhmän palaverissa lavastuksen ja rekvisiitan assistentti (Muura Karu).

Kolmas opiskelijatuotantojen toteuttamiseen integroitu työhyvinvointia, - turvallisuutta ja avoimen keskustelun ilmapiiriä tukeva käytäntö on digitaalinen palautelaatikko, joka on avoinna koko tuotannon ajan. Palautelaatikon sisältöä lukevat yleensä pääsääntöisesti tuottaja ja apulaisohjaaja ja palautteen antaminen tapahtuu työryhmäläisten osalta nimettömänä.

4.3 Käytännön toiminta kuvauspaikalla

Kuvauspäivä aloitetaan työryhmälle jaetun call sheetin mukaisesti. Kuvauspäivänä apulaisohjaajan ensimmäinen tehtävä on toivottaa työryhmä tervetulleeksi, jakaa lyhyesti päivän kulun kannalta olennainen informaatio, varmistaa, että kaikki osastot ovat paikalla ja päivän esivalmistelut on pantu asianmukaisesti alulle. Vaikka apulaisohjaaja on pääasiassa vastuussa työryhmän työskentelystä on olennaista, että hän tervehtii myös näyttelijöitä ja varmistaa, että he tietävät mitä kuvataan ja milloin kuvataan. Seuraavaksi apulaisohjaaja käy päivän kulun ja kuvattavat kohtaukset läpi vielä erikseen ohjaajan ja kuvaajan kanssa.

Apulaisohjaaja valvoo päivän jokaisen kohtauksen rakennusta (kohtauksen rakentaminen / kuvanrakennus, puhekielessä "settaus", eng. set-up) ja seuraa kuvauksia ohjaajan läheisyydessä, jotta hän on kaikkina aikoina valmis vastaanottamaan käskyjä ja pyyntöjä ohjaajalta, välittämään näitä eteenpäin osastoille sekä vastavuoroisesti välittämään osastoilta ohjaajalle kuuluvaa informaatiota. Kuvanrakennuksen aikana apulaisohjaaja kommunikoi osastojen vastaavien kanssa rakennukseen käytettävissä olevasta ajasta. Käytännössä tämä tapahtuu ilmoittamalla aika-arvio, joka on merkattu call sheettiin ja kommunikoidulla selkeästi, jos tähän tulee muutoksia. Tiettyyn pisteeseen asti osaava apulaisohjaaja voi käyttää omaa arviointikykyään sen suhteen, milloin kukin osasto on kuvausvalmiudessa. Tehokkain tapa varmistua osastojen tarvitsemasta rakennusajasta on kysyä suoraan. Apulaisohjaaja pyrkii omalla

toiminnallaan varmistamaan sen, että kaikki osastot saavat kuvauksissa mahdollisuuden tehdä työnsä ammattitaidolla ja loppuun asti. Lopulta käytettävissä oleva aika kuitenkin määräytyy sen mukaan, kuinka paljon sitä yksinkertaisesti on. Etenkin taiteellisesti vastaaville työtovereilleen soisi mielellään loputtomasti aikaa kunkin kohtauksen ja kuvan hiomiselle, mutta tekemisestä katoaa ryhti nopeasti, jos aikatauluun merkittyjä aika-arvioita ei noudateta.

Apulaisohjaaja hakee näyttelijät kuvauspaikalle siinä vaiheessa, kun osastot ovat saaneet valmistelemaan työnsä loppuun. Viimeisinä asioina ennen kuvaushiljaisuuden ilmoittamista käydään kuvattava kohtaus läpi näyttelijöiden kanssa markkeeraten (ns. kävelyharjoitus) liikeratojen selkeyttämiseksi. Kyseessä on tekninen harjoitus, jonka aikana kuvaaja testaa mahdollisia kameran liikkeitä, äänittäjä ja puomittaja etsivät itselleen sopivan paikan kohtauksen äänittämistä varten ja kaiken kaikkiaan jokainen kohtauksen tekemiseen osallistuva työryhmäläinen varmistaa oman työnsä sujuvuuden tarvittavassa laajuudessa (Velling, 2008, 29). Harjoituksen jälkeen saatetaan tehdä vielä viimeisiä teknisiä viilauksia, jonka jälkeen on aika siirtyä kuvausvalmiuteen. Kuvaustilanne alkaa apulaisohjaajan käskyillä "Hiljaisuus, kuvataan", "Ääni", "Kamera". Näyttelijöiden toiminta alkaa ohjaajan ilmoittaessa "Olkaa hyvät".

Jokaisen oton jälkeen apulaisohjaajan on oltava ohjaajan läheisyydessä kuulemassa, halutaanko siirtyä seuraavaan kuvaan, kuvataanko edellinen toiminta uudemman kerran tai onko ohjaajalla muita toiveita kuvan suhteen. Tämän jälkeen apulaisohjaaja ilmoittaa kuuluvalla äänellä koko työryhmälle, mikä tilanne on. Uuteen kuvaan siirtyessä apulaisohjaaja kertoo kuvan numeron ja kertaa kuvattavan sisällön lyhyesti.

Kun päivän viimeinen kuva on kuvattu, apulaisohjaaja ilmoittaa päivän päättymisestä ilmoittamalla purun alkaneeksi ja pitää huolen, että jokainen osasto pakkaa tavaransa sovitusti. Päivän päättämiseen kuuluu olennaisena

osana myös se, että apulaisohjaaja kiittää päivästä ja muistuttaa kaikkia seuraavan päivän aloitusajasta sekä mahdollisista erityishuomioista.

4.4 Avustajien ohjaus

Työnjohdollisen vastuun lisäksi apulaisohjaaja on vastuussa avustajien tiedottamisesta sekä heidän ohjaamisestaan kuvaustilanteessa. Ohjaaja saattaa ohjata avustajien toimintaa itse, mikäli heitä ei ole kovin paljoa. Useimmiten tilanne on kuitenkin se, ettei ohjaaja ehdi muun taiteellisen työskentelyn ohella keskittyä erikseen avustajien ohjaamiseen.

Avustajien saapuessa paikalle apulaisohjaaja käy päivän kulun läpi heidän kanssaan ja ohjeistaa heille olennaiset tilat, kuten tauko-, ruokailu- ja saniteettitilat sekä esittelee heille kuvauspäivän yhteyshenkilön (Velling 2008, 32). Yhteyshenkilö ei yleensä ole apulaisohjaaja itse vaan esimerkiksi 2. apulaisohjaaja, joka vastaa avustajien mahdollisesti esittämiin kysymyksiin ja välittää tarpeen tullen informaatiota apulaisohjaajan ja avustajien välillä. Näiden asioiden lisäksi hyviin tapoihin kuuluu, että apulaisohjaaja kertoo olennaisten ohjeistusten jälkeen avustajille hieman kuvattavasta elokuvasta ja avaa avustajien roolia siinä.

Avustajien rooli elokuvanteossa on usein siinä mielessä epäkiitollinen, että he joutuvat usein odottamaan pitkiäkin aikoja kohtausten välillä ja saavat työstään palkaksi usein 20-50 euron suuruisen kauppaketjun lahjakortin tai pääsylippuja elokuvateatteriin. Avustajia ei oteta huomioon tai priorisoida esimerkiksi kuvausjärjestyksessä samalla tavalla kuin näyttelijöitä, joita ei missään nimessä odotuteta kuvauspaikalla turhan päiten. Avustajat ovat kuitenkin keskeinen osa elokuvakerronnan elävöittämistä ja näin ollen onkin suotavaa, että apulaisohjaaja ottaa heidät vastaan ajan kanssa ja ohjeistaa heitä kärsivällisesti.

5 Apulaisohjaaja osana työryhmää

Apulaisohjaajan sijoittuminen työryhmärakenteessa ei ole aivan yksiselitteinen. Toisaalta monet lähteet viittaavat apulaisohjaajaan ohjaajan oikeana kätenä, mutta samaan aikaan apulaisohjaaja on vastuussa myös työryhmästä - eikä ole tavatonta, että työryhmän hyvinvointi ja ohjaajan taiteellinen visio ovat kuvaustilanteessa vedettävän köyden kahdessa eri päässä.

Johanna Ala-Karvia kuvaa apulaisohjaajan työn jakoisuutta ja lomittaisuutta osuvasti opinnäytetyössään *Kommunikoi ja Luota - Apulaisohjaajan, ohjaajan ja työryhmän suhteet*. Ala-Karvia esittää, että apulaisohjaaja tekee työtä pohjimmiltaan kolmeen eri suuntaan: Hän huolehtii osasta johtamistyötä, jolloin ohjaaja pystyy keskittymään taiteellisen toteutuksen ohjaamiseen. Toisaalta apulaisohjaaja myös johtaa mainitun taiteellisen toteutuksen saavuttamiseksi työskentelevää työryhmää ja huolehtii työn sujuvuudesta. Kolmantena apulaisohjaaja toimii välittäjänä ohjaajan ja työryhmän välillä. (Ala-Karvia, 2019, 26.) Ammatillisen osaamisen lisäksi tämä yhdistelmä vaatii jäistä hattua ja kykyä nähdä samaan aikaan sekä lähelle, että kauas. Apulaisohjaajan on kyettävä keskittymään jokaiseen yksityiskohtaan irrottamatta milloinkaan otetta isommasta kokonaisuudesta.

Tärkeä osa apulaisohjaajan ammattitaitoa on sisäistää se, että apulaisohjaaja on kuvauksissa johtamassa ihmisiä, ei tekniikkaa. Aikataulussa pysyminen ei voi tarkoittaa työryhmän armotonta ruoskimista kohti aina vain tehokkaampaa tekemistä. Apulaisohjaajan työnkuvassa onnistuminen vaatii myös alakohtaista tuntemusta eri osastojen työnkuvista. Apulaisohjaajan on ymmärrettävä, mihin kunkin osaston työaika kuluu ja kunnioittaa jokaisen osaston tekemisen prosessia. Mikäli ymmärrystä puuttuu joltain osa-alueelta on apulaisohjaajan uskallettava kysyä asiasta suoraan. Jos apulaisohjaaja ei ole kiinnostunut omasta tai työryhmän tekemästä työstä, eivät tulevaisuudennäkymät ole häävit. Toisaalta apulaisohjaaja ei voi heittäytyä taiteellisen tekemisen pyörteisiin siinä määrin, että tuotannolliset rajoitteet unohtuvat. Tiukassa tilanteessa täytyy

hyväksyä se, että joutuu olemaan se tylsä tyyppi, joka muistuttaa tuotannon asettamista rajoista ja ohjaa työryhmäläisiä hienovaraisesti kohti kompromisseja kenenkään ammattiosaamista väheksymättä. Hyvä apulaisohjaaja on tiukka, mutta reilu ja kommunikoi avoimesti myös silloin, kun tekee itse virheitä. Apulaisohjaaja ei ole ohjelmoitu kone, vaan ihminen - eikä vain työnjohtaja vaan myös luotettava työtoveri.

6 Lopuksi

Asetin yhdeksi opinnäytetyöni tavoitteeksi sen, että kykenen työn kirjoittamisen jälkeen hahmottamaan apulaisohjaamisesta oppimani asiat selkeänä kokonaisuutena ja näin tunnistamaan oman ammatillisen osaamiseni skaalan. Kirjoitusprosessin aikana yllätyin positiivisesti siitä, miten tehokkaasti olen lopulta oppinut apulaisohjaamisen teoriaa opiskelijaelokuvia tekemällä. Lähdeaineisto tukee jo oppimaani monessa kohdin ja varmuus omasta osaamisesta on kasvanut kirjallisen työn tekemisen myötä. Yli neljän vuoden elokuva-alan opintojen ja ainakin kymmenen lyhytelokuvatuotannon jälkeen voin kuitenkin varmuudella viitata itseeni vain aloittelijana. Kyse ei ole yrittämisen puutteesta vaan siitä, että oppiminen onnekseni jatkuu läpi elämän.

Vaikka jokainen meistä käy läpi omaa ammatillisen oppimisen prosessiaan niin haluan korostaa sitä, että apulaisohjaamisen teoriaan kannattaa ehdottomasti tutustua ennen kuin tarttuu ko. toimenkuvaan edes pienen budjetin elokuvatuotannoissa tai opiskelijatuotannoissa. Apulaisohjaajan vastuulla on koko työryhmä. Lasti on siis erityisen kallis. Tarkoitukseni ei ole kuitenkaan pelotella ketään vaan selkeän tiedon sekä käytännön esimerkkien kautta tarjota tarttumapintaa ja kannustaa apulaisohjaamisesta kiinnostuneita seuraamaan omia ammatillisia intressejään rohkeasti, mutta vastuullisesti.

Vaikka opinnäytetyöni ei juurikaan käsittele apulaisohjaajan sosiaalista vastuuta tai muita inhimillisiä tekijöitä niin haluan loppukappaleessa korostaa, että elokuva-ala on ennen kaikkea ihmissuhdeala. Apulaisohjaajan toimenkuva tarjoaa tekijälleen paitsi rautaista ymmärrystä elokuvatuotannon eri osa-alueista, myös oivan näkökulman ihmislähtöiseen projektijohtamiseen, kunhan sille muistaa antaa tilaa. Itse lasken apulaisohjaajana toimimisen parhaimpien puolien joukkoon sen, että saa toimia osana työryhmää ja jakaa tavoitteensa onnistuneesta elokuvasta ja työkokemuksesta samanmielisten ihmisten kanssa. Kiperätkään tilanteet eivät kirpaise liian pahasti silloin, kun ryhmähenki on hyvä

ja työryhmän keskinäinen luottamus on huolella rakennettu. Ojasta aallikkoon joutuminen ja sieltä lopulta selviäminen tuntuu hyvässä usein paremmalta kuin ensimmäisellä yrityksellä onnistuminen.

Lähteet

Kommunikoi ja luota - Apulaisohjaajan, ohjaajan ja työryhmän väliset suhteet. Opinnäytetyö. Elokuvan koulutusohjelma. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Ala-Karvia, J., 2019. Viitattu 27.11.2023 <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019052913111>

Elokuvantaju. Apulaisohjaaja. Viitattu 27.11.2023
<https://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/tuotanto/apulaisohjaaja.jsp>

Apulaisohjaajan työnjohdolliset tehtävät elokuvatuotannon kuvausjaksolla. Opinnäytetyö. Viestinnän koulutusohjelma, Audiovisuaalinen mediatuotanto. Helsinki: Metropolia. Salmi, J. 2010. Viitattu 27.11.2023
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/1451/apulaiso.pdf?sequence=1>

Turvallisemman tilan periaatteet, Suomen YK Liitto. Viitattu 27.11.2023
<https://www.ykliitto.fi/turvallinen-tila>

Kotimaisen elokuvan aikataulut - Vares-elokuvasarja 2010. Opinnäytetyö. Viestinnän koulutusohjelma, Kuvaus. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Tarvainen, J. Viitattu 27.11.2023
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010121618543>

Johdatus apulaisohjaajan työhön kotimaisessa fiktiotuotannossa. Opinnäytetyö. Viestinnän koulutusohjelman opinnäytetyö, Mediatuotannon suuntautumisvaihtoehto. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Velling, J. 2008. Viitattu 27.11.2023

Yle.fi artikkeli: Turma-aseen Baldwinille ojentanut apulaisohjaaja myöntää, ettei tarkistanut asetta kunnolla. Julkaistu 28.10.2021. Viitattu 27.11.2023
<https://yle.fi/a/3-12165153>

Liitteet

Päiväys _____

KÄSIKIRJOITUKSEN PURKU

Tuotantoyhtiö _____	Tuotanto _____	Purkusivu _____
Lokaatio _____	Ohjaaja _____	Sivupituus _____
Kohtausnro. _____	Kohtauksen nimi _____	Int./Ext. _____
Kuvaus _____	_____	Yö/Päivä _____
_____	_____	Päivä _____

Näyttelijät:	Avustajat:	Eläimet:
		Ajoneuvot:
Erikoistehosteet:	Rekvisiitta:	Äänitehosteet/ Musiikki:
Puvusto:	Maski:	Järjestelyosasto:
Erityiskalusto:	Huomioita:	

Elokuva- ja TV-tuotantoa
koskeva työehtosopimus
7.2.2022 – 31.1.2024

SISÄLLYSLUETTELO

ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA	1
Elokuva- ja TV-tuotantoa koskeva työehtosopimus	8
I Yleiset määräykset	8
1 § Sopimuksen soveltamisala	8
2 § Työnjohto-oikeus	8
3 § Järjestäytymisoikeus	8
4 § Tasapuolinen kohtelu ja syrjintäkielto	8
5 § Työsuhteen päätyminen ja irtisanomisajat	9
II Palkkamääräykset	10
6 § Elokuvatuotannon vähimmäispalkat	10
7 § TV-tuotannon vähimmäispalkat	11
7 a § Muut palkkaa koskevat määräykset	12
III Työaika	12
8 § Säännöllinen työaika	12
9 § Säännöllisen työajan järjestäminen	12
9 a § Työajan enimmäismäärä	13
10 § Jaksotyö	13
11 § Työajan tasoittuminen	14
12 § Jaksoilytyö	14
13 § Jakson keskeytyminen	15
14 § Lepoajat ja vapaapäivät	15
Päivittäiset lepoajat	15
Vuorokausilepo	16
Viikoittainen vapaa-aika	16
15 § Sunnuntaityö	16
16 § Arkipyhät	17
17 § Yötyö	17
18 § Työajan tasoittumissuunnitelma	17
19 § Työvuoroluettelo	17
IV Poissaolot	18
20 § Vuosiloma ja lomarahat	18
21 § Sairausajan palkka	19
22 § Lääkärintarkastukset	19
23 § Äitiys- ja isyysvapaat, vanhempainvapaa ja hoitovapaa	20
24 § Tilapäiset poissaolot	20
V Matkustaminen vapaa-aikana ja matkakorvaukset	20

25 §	Yleisiä määräyksiä	20
26 §	Matka-aikaa koskevat määräykset	21
27 §	Matkakustannusten korvaukset ja päivärahat	21
VI	Yhteistoiminta	22
28 §	Luottamushenkilömääräykset	22
29 §	Ammatillinen koulutus	22
30 §	Paikallinen sopiminen	22
31 §	Yhteistoimintalain vuoropuhelu	24
32 §	Neuvottelujärjestys ja erimielisyydet	24
33 §	Järjestötoiminta	24
34 §	Työpaikkakokoukset	24
35 §	Työrauha ja valvontavelvollisuus	25
36 §	Selviytymislauseke	25
37 §	Jatkuvan neuvottelun periaate	25
38 §	Sopimuksen voimassaolo	25

**PALVELUALOJEN TYÖNANTAJAT PALTA RY
TEATTERI- JA MEDIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO RY
SUOMEN JOURNALISTILIITTO RY**

Elokuva- ja tv-tuotantoa koskevan työehtosopimuksen uudistaminen

ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA

Aika 7.2.2022

Paikka Sähköposti

Läsnä

PALTA ry	Suomen Journalistiliitto ry	Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto ry
Viivi Väistö Miina Rantala Emilia Uotila	Petri Savolainen Terhi Tarvainen	Karola Baran Anne Saveljeff

1 Sopimuskausi

Sopimuskausi alkaa 7.2.2022 ja on voimassa 31.1.2024 asti.

Mikäli osapuolet eivät kuitenkaan pääse sopimukseen vuoden 2023 palkankorotuksista 30.11.2022 mennessä, voidaan työehtosopimus irtisanoa päättyään 31.1.2023.

Sopimus jatkuu 31.1.2024 jälkeen vuoden kerrallaan, ellei sopimusta irtisanoita kirjallisesti viimeistään kahta kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä. Uudesta työehtosopimuksesta neuvoteltaessa ovat aiemman työehtosopimuksen määräykset voimassa niin kauan, kunnes uusi työehtosopimus on tehty tai sopimusneuvottelut muuten ovat päättyneet.

2 Palkkamääräykset

2.1. Palkankorotus vuonna 2022

Ellei 2.2 kohdan mukaisesti muuta sovita, työntekijöiden henkilökohtaisia palkkoja korotetaan 1.5.2022 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta 2,0 %:n suuruisella korotuksella. Tästä korotuksesta 1,5 % toteutetaan yleiskorotuksena ja 0,5 % yrityskohtaisena eränä, jonka kohdentamisesta päättää työnantaja.

Yrityskohtaisen erän toteutustapa vuonna 2022

Yrityskohtaisen erän tarkoituksena on tukea palkkauksen kannustavuutta ja oikeudenmukaisuutta ja tuottavuuden kehittymistä työpaikalla sekä oikeista mahdollisista palkkauksen vinoumia. Työntekijöiden osaamisen ja työssä suoriutumisen tulee olla ohjaavana tekijänä henkilökohtaisten korotusten jakamisessa.

2.2. Palkkaratkaisu paikallisesti sopimalla

Palkkaratkaisusta vuonna 2022 voidaan neuvotella ja sopia myös paikallisesti luottamushenkilön kanssa kohdasta 2.1 poiketen.

Palkkaratkaisusta neuvotellaan ja sovitaan paikallisesti luottamushenkilön kanssa huomioiden yrityksen tilanne, olosuhteet ja tulevaisuuden näkymät. Tavoitteen on tukea palkkauksen kannustavuutta, oikeudenmukaisuutta ja tuottavuuden kehittymistä työpaikalla sekä oikeista mahdollisista palkkauksen vinoumia. Työntekijöiden osaamisen, kokemuksen, työssä suoriutumisen ja yhteistyötaitojen tulee olla ohjaavana tekijänä henkilökohtaisten korotusten jakamisessa.

Paikallisessa palkkaratkaisussa sovitaan palkankorotusten toteutustapa, ajankohta ja suuruus. Sopimus tehdään kirjallisesti luottamushenkilön kanssa.

Työnantaja antaa luottamushenkilölle ennen neuvotteluja käytössään olevat tiedot yrityksen tilasta, taloudellisesta tilanteesta ja kehitysnäkymistä sekä yrityksen palkkarakenteista palkkaryhmittäin siten, etteivät yksittäisten työntekijöiden palkat käy ilmi.

Neuvotteluissa luottamushenkilölle annetut tiedot ovat luottamuksellisia ja niitä voidaan käyttää vain paikallisesti palkkaratkaisusta neuvoteltaessa.

Paikallinen sopimus tehdään 1.4.2022 mennessä.

Yrityskohtaisen erän määrittämisen pohjana ovat maaliskuussa yrityksessä maksetut palkat, ellei jokin muu kuukausi kuvaa paremmin keskimääräistä kuukausipalkkasummaa.

Ellei sopimukseen päästä, palkankorotukset maksetaan kohdan 2.1 mukaisesti siinä mainittuna ajankohtana.

Yrityskohtaisen erän jakamisen jälkeen työnantaja selvittää kohtuullisessa ajassa luottamushenkilölle, miten palkankorotukset on jaettu sekä palkankorotusten kohdistumisen perusteet. Selvityksestä tulee käydä ilmi palkankorotuksensaaneiden työntekijöiden lukumäärä, keskimääräisen korotuksen suuruus sekä palkankorotusten kokonaismäärä.

Sopijaosapuolet ohjeistavat paikallisia osapuolia paikalliseen palkkaratkaisuun liittyen yhdessä sovittavalla tavalla.

2.3. Elokuva- ja tv-tuotannon palkkataulukot

Palkkataulukoita korotetaan 1.5.2022 lukien 2,0 %:n korotuksella.

Edellä mainitut palkkataulukot liitetään allekirjoituspöytäkirjaan.

3 Työehtosopimuksen muutokset

3.1 Tasapuolinen kohtelu ja syrjäntäkielto

Lisätään työehtosopimukseen uusi 4 § ja muutetaan numerointia vastaavasti:

Tasapuolisen kohtelun ja syrjäntäkiellon kohdalla noudatetaan työsuhtesopimuslain 2 luvun 2 §:ää (viittausmääräys). Työntekijän on kohteltava työntekijöitä tasapuolisesti, jollei siitä poikkeaminen ole työntekijöiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua. Määräaikaisissa ja osa-aikaisissa työsuhteissa ei saa pelkästään työsuhteen kestoajan tai työajan pituuden vuoksi soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin muissa työsuhteissa, ellei se ole perusteltua asiallisista syistä.

3.2 Elokuva- ja tv-tuotannon palkat

Muutetaan työehtosopimuksen 5 §:n ja 6 §:n otsikot kuulumaan seuraavasti:

5 § Elokuvatuotannon vähimmäispalkat

6 § TV-tuotannon vähimmäispalkat

3.3 Työajan tasoittuminen

Lisätään työehtosopimuksen 10 §:n kolmannen kappaleen jälkeen uusi pöytäkirjamerkintä:

Pöytäkirjamerkintä: Osapuolet pitävät tärkeänä, että työaika-suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota perättäisten kolmiviikkoisjaksojen työajan määrään ja tämän vaikutuksiin työntekijöiden jaksamisessa.

Lisätään työehtosopimuksen 10 §:ään seuraavat soveltamisohjeet:

Soveltamisohje: Työaikalain tarkoittamalla tavalla säännöllisellä työajalla tarkoitetaan työntekijän vuorokautista ja viikoittaista työaika, joka ei ole lisä- tai ylityötä.

Tasointumisjaksolla tarkoitetaan ajanjaksoa, jonka kuluessa työajan on tarkoitus tasoittua vastaamaan työntekijän säännöllistä työaika. Tasointumisjakson päättyessä viikoittaisen keskimääräisen työajan tulee tasoittua enintään 40 tuntiin viikossa.

3.4 Jaksoilytyö

Lisätään työehtosopimuksen 11 §:ään uusi toinen lause:

Työajan tulee tasoittua keskimäärin 40 tuntiin viikossa tasointumisjakson loppuun mennessä.

3.5 Lepoajat ja vapaapäivät

Muutetaan työehtosopimuksen 13 §:n vuorokausilepoa koskeva teksti kuulumaan seuraavasti:

Työntekijälle on annettava jokaisen työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin aikana vähintään 11 tunnin keskeytymättömän lepoaika. Jaksotyössä keskeytymättömän lepoaika on vähintään 10 tuntia, ellei paikallisesti sovita vähintään 9 tunnin vuorokausilevosta.

Vuorokausilevon tilapäinen alittaminen edellyttää, että asiasta sovitaan työnantajan ja työntekijän välillä. Tällöin vuorokausilevon alitus korvataan yksinkertaisella tuntipalkalla, jollei paikallisesti toisin sovita. Korvaus suoritetaan siltä osin, kun vuorokausilepo alittaa työaikamuodosta riippuen 11 tai 9 tuntia.

Mikäli työntekijän vuorokausilepo jää alle 11 tunnin, on työntekijälle annettava lyhennetyn vuorokausilevon korvaavat lepoajat seuraavan vuorokausilevon yhteydessä tai jos se ei ole työn järjestelyistä johtuvista painavista syistä mahdollista, niin pian kuin se on mahdollista, kuitenkin 14 vuorokauden kuluessa. Korvaava lepoaika on annettava yhdenjaksoisena.

3.6 Matka-aikaa koskevat määräykset

Muutetaan työehtosopimuksen 25 §:n toisen kappaleen ensimmäinen lause kuulumaan seuraavasti:

Työnantajan määräyksestä matkustamisesta vapaa-aikana maksetaan vähintään 75 % perustuntipalkasta ensimmäisiltä 10 tunnilta.

3.7 Matkakustannusten korvaukset ja päivärahat

Muutetaan työehtosopimuksen 26 §:n neljäs kappale kuulumaan seuraavasti:

Päivärahan maksaminen työpäivän kestävältä matkalta edellyttää lisäksi, että työmatkan kuvaus- tai tuotantopaikka on yleisesti käytetyn kulkutien mukaisesti mitaten yli 100 kilometrin päässä joko työntekijän varsinaisesta työpaikasta tai hänen asunnostaan, riippuen siitä kummasta matka tehdään. Jos työmatkan kuvaus- tai tuotantopaikka on yli 15 kilometrin mutta alle 100 kilometrin päässä joko työntekijän varsinaisesta työpaikasta tai asunnosta, päiväraha maksetaan, jos matka kestää yli vuorokauden.

3.8 Luottamushenkilömääräykset

Lisätään työehtosopimuksen 27 §:ään viimeiseksi kappaleeksi seuraava määräys:

Todetaan, että työehtosopimuksen luottamushenkilöllä tarkoitetaan lainsäädännön tarkoittamaa luottamusmiestä.

3.9 Paikallinen sopiminen

Lisätään työehtosopimuksen paikallista sopimista koskeviin viitteet pykälään 29 §.

Korjataan työehtosopimuksen 29 §:n neljännen kappaleen virheellinen pykäläviittaus seuraavasti:

- työvuoroluettelon laatimisvelvollisuus (18 §)

3.10 Yhteistoimintalain vuoropuhelu

Lisätään työehtosopimukseen uusi 30 § Yhteistoimintalain vuoropuhelu ja muutetaan sen jälkeistä numerointia vastaavasti:

Yhteistoimintalain 2 lukua sovellettaessa lain tarkoittama luottamusmies on yrityksen vakituisesta henkilöstöstä valittu luottamushenkilö.

Pöytäkirjamerkintä: Tuotantokohtaiset luottamushenkilöt otetaan osaksi yhteistoimintalain 2 luvun mukaista vuoropuhelua paikallisten osapuolten tarkoituksenmukaiseksi katsomalla tavalla.

3.11 Selviytymislauseke

Lisätään työehtosopimukseen uusi 34 § Selviytymislauseke ja muutetaan sen jälkeistä numerointia vastaavasti:

Mikäli sopimuksen piirissä olevat yritykset joutuvat sopimuskauden aikana poikkeuksellisiin taloudellisiin vaikeuksiin tai rahoitusmahdollisuudet olennaisesti huononevat, sopijaosapuolet arvioivat työehtosopimusmääräysten soveltuvuutta vallitsevaan taloudelliseen tilanteeseen, ja sopivat siihen tehtävistä muutoksista, jotka ovat tarpeen yritysten toimintaedellytysten ja työpaikkojen turvaamiseksi sopimuskaudella.

3.12 Termistö

Muutetaan työehtosopimuksen esimies-termit sukupuolineutraaleiksi esihenkilö-termeiksi sekä luottamusmies-termit sukupuolineutraaleiksi luottamushenkilö-termeiksi.

4. Muut asiat

4.1. Elokuva- ja tv-tuotantoalan työn tulevaisuus -hanke

Jatketaan edellisellä sopimuskaudella käynnistettyä työn tulevaisuus -hanketta. Hankkeessa jatketaan edellisellä sopimuskaudella käynnistettyä yhteistyötä Tilastokeskuksen kanssa alaa koskevan tilastotiedon laadun parantamiseksi.

Jatkohanke käynnistetään heti sopimuskauden alussa ja selvitetään mahdollisuuksia saada rahoitusta hankkeessa sovittujen toimenpiteiden toteuttamiseen.

4.2. Luottamushenkilö- ja työsuojeluvaltuutettujärjestelmän kehittämisen sekä yhteistoimintalain 2 luvun mukaisen vuoropuhelunveloitteen toteuttamisen arviointi

Sopimusosapuolet pitävät tärkeänä paikallisen sopimisen mahdollisuuksien edistämistä ja alan luottamushenkilöjärjestelmän kehittämistä. Tässä tarkoituksessa sopimusosapuolet suosittelevat tuotantokohtaisten luottamushenkilöiden valitsemista. Osapuolet pitävät erittäin tärkeänä työpaikan toimivaa vuoropuhelua yhteistyön edistämiseksi.

4.3. Perhevapaatyöryhmä

Liitot asettavat työryhmän, joka selvittää perhevapaaudistuksen vaikutuksia työehtosopimukseen. Työryhmä tekee perhevapaaudistuksesta johtuvat muutokset työehtosopimukseen kustannusneutraalilla tavalla 31.7.2022 mennessä.

4.4. Yleissitovuuden edistäminen

Osapuolten yhteisenä tavoitteena on, että työehtosopimus saavuttaisi yleissitovuuden. Yleissitovuuden saavuttamista edistetään osapuolten välisessä työryhmätyössä sekä aktiivisessa toiminnassa toimialan toimijoiden kanssa, minkä avulla järjestäytymisen astetta saataisiin nostettua. Osapuolet jatkavat yhteistyötä Tilastokeskuksen kanssa alaa koskevan tilastotiedon laadun parantamiseksi.

Helsingissä, 7. päivänä helmikuuta 2022

PALVELUALOJEN TYÖNANTAJAT PALTA RY

Tuomas Aarto

Minna Ääri

SUOMEN JOURNALISTILIITTO RY

Hanne Aho

Petri Savolainen

Terhi Tarvainen

TEATTERI- JA MEDIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO RY

Karola Baran

Anne Saveljeff

Elokuva- ja TV-tuotantoa koskeva työehtosopimus

I Yleiset määräykset

1 § Sopimuksen soveltamisala

Tämän työehtosopimuksen määräyksiä sovelletaan Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n elokuva- ja tv-tuotantoalalla toimivien jäsenyritysten työntekijöihin, jotka työskentelevät elokuva- ja tv-tuotannoissa. Tätä työehtosopimusta ei kuitenkaan sovelleta Paltan jäsenyrityksissä työskenteleviin työntekijöihin, joihin sovelletaan muuta työnantajan/työnantajaliiton ja työntekijäliiton kanssa sovittua työehtosopimusta, ellei erikseen toisin sovi.

Pöytäkirjamerkintä:

Työehtosopimuksen soveltamisalan piirissä olevia elokuva- ja tv-tuotantoalan yrityksiä ovat esimerkiksi riippumattomat tuottajat ja kaupalliset tuotantoyhtiöt.

Sopimusta sovelletaan esimerkiksi pitkien elokuvien, lyhytelokuvien, dokumenttielokuvien, videoelokuvien, mainosten ja mainoselokuvien sekä tv-ohjelmien tuotannossa ja jakamisessa.

Tätä työehtosopimusta ei sovelleta näyttelijäntyöhön.

2 § Työnjohto-oikeus

Työnantajalla on oikeus ottaa työsuhteeseen ja päättää työsuhde työlainsäädännön mukaisesti sekä määrätä työn johtamisesta.

Vaikka työntekijä on otettu määrätynlaiseen työhön, hän on kuitenkin velvollinen tilapäisesti tekemään muitakin työpaikalla esiintyviä töitä.

3 § Järjestäytymisoikeus

Järjestäytymisoikeus on molemmin puolin loukkaamaton.

4 § Tasapuolinen kohtelu ja syrjäntäkielto

Tasapuolisen kohtelun ja syrjäntäkiellon kohdalla noudatetaan työsuojelulain 2 luvun 2 §:ää (viittausmääräys). Työnantajan on kohdeltava työntekijöitä tasapuolisesti, jollei siitä poikkeaminen ole työntekijöiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua. Määräaikaisissa ja osa-aikaisissa työsuhteissa ei saa pelkästään työsuojelulain 2 luvun 2 §:ää (viittausmääräys).

pituuden vuoksi soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin muissa työsuhteissa, ellei se ole perusteltua asiallisista syistä.

5 § Työsuhteen päättymisen ja irtisanomisajat

Ellei muusta irtisanomisajasta ole sovittu, irtisanoessaan työ sopimuksen työnantajan on noudatettava seuraavia irtisanomisaikoja:

Työsuhteen yhdenjaksoinen kesto	Irtisanomisaika
- enintään vuoden	14 päivää
- yli vuoden mutta enintään neljä vuotta	1 kuukausi
- yli neljä vuotta mutta enintään kahdeksan vuotta	2 kuukautta
- yli kahdeksan vuotta mutta enintään 12 vuotta	4 kuukautta
- yli 12 vuotta	6 kuukautta

Ellei muusta irtisanomisajasta ole sovittu, työntekijän on irtisanoessaan työ sopimuksensa noudatettava seuraavia irtisanomisaikoja:

Työsuhteen yhdenjaksoinen kesto	Irtisanomisaika
- enintään viisi vuotta	14 päivää
- yli viisi vuotta	1 kuukausi

Työsuhde voidaan purkaa puolin ja toisin laissa säädetyin edellytyksin. Tällöin työsuhde päättyy välittömästi.

Työsuhteen päättyessä työntekijällä on oikeus saada pyynnöstään työnantajalta kirjallinen todistus työsuhteen kestosta ja työtehtävien laadusta. Työntekijän nimenomaisesta pyynnöstä todistuksessa on lisäksi mainittava työsuhteen päättymisen syy sekä arvio työntekijän työtaidosta ja käytöksestä. Työtodistuksesta ei saa ilmetä muuta kuin mitä sen sanamuodosta käy ilmi. (Tämän kappaleen tarkoituksena on kertoa työ sopimuslain sisällöstä eikä se ole osa työehtosopimusta.)

Lisäksi työntekijällä on työsuhteen päättyessä oikeus pyynnöstä saada palkkatodistus.

II Palkkamääräykset

6 § Elokuvatuotannon vähimmäispalkat

Elokuvan päiväpalkkataulukko 1.5.2022 lukien:

Palkkaryhmittely	Työsuhteen kesto ja päiväpalkka		
	2–10 pv	11–24 pv	25 pv tai yli
PR 1 Avustava työ	133,39	122,44	112,71
PR 2 Toteuttava työ	234,33	200,29	172,31
PR 3 Vastuullinen toteuttava työ	280,54	213,68	185,68
PR 4 Taiteellisesti, teknisesti tai suunnittelullisesti vastuullinen työ	329,22	256,24	231,91

Elokuvan kuukausipalkkataulukko 1.5.2022 lukien:

Palkkaryhmittely	Kuukausipalkka
PR 1 Avustava työ	1976,04-2324,22
PR 2 Toteuttava työ	2660,79-3382,94
PR 3 Vastuullinen toteuttava työ	3264,32-4051,03
PR 4 Taiteellisesti, teknisesti tai suunnittelullisesti vastuullinen työ	3780,15-4892,86

Soveltamisohje:

Työaikakorvauksia laskettaessa tuntipalkka saadaan jakamalla päiväpalkka kahdeksalla ja kuukausipalkka luvulla 169.

Yli 60 päivän sopimukset voidaan tehdä kuukausipalkkasopimuksina.

Dokumentti- ja lyhytelokuvatuotannossa sovittaessa 2-10 päivän työstä palkka määräytyy vähintään 11-24 päivän taulukon mukaan. Sovittaessa 11-24 päivän työstä palkka määräytyy vähintään 25 päivän tai yli taulukon mukaan. Mikäli mainituissa tuotannoissa käytetään kuukausipalkkaa, vähimmäispalkka voidaan määritellä 10 % taulukkopalkkaa alemmaksi.

Matalaa rahoitusta koskeva määräys on voimassa sopimuskauden ajan ja sen toimivuutta seurataan.

7 § TV-tuotannon vähimmäispalkat

TV-tuotannon palkat 1.5.2022 lukien:

Palkkaryhmittely	Päiväpalkka	Kuukausipalkka
PR 1 Avustava työ	114,95-137,36	1976,04-2324,22
PR 2 Toteuttava työ	162,29-228,40	2660,79-3382,94
PR 3 Vastuullinen toteuttava työ	189,39-304,25	3264,32-4051,03
PR 4 Taiteellisesti, teknisesti tai suunnittelullisesti vastuullinen työ	231,65-325,93	3780,15-4892,86

TV-tuotannon palkkoja voidaan soveltaa myös mainostuotannoissa.

Soveltamisohje:

Työaikakorvauksia laskettaessa tuntipalkka saadaan jakamalla päiväpalkka kahdeksalla ja kuukausipalkka luvulla 169.

Yli 30 päivän sopimukset voidaan tehdä kuukausipalkkasopimuksina.

Matalan rahoituksen tuotannoissa vähimmäispalkka voidaan määritellä 10 % taulukkopalkkaa alemmaksi. Matalan rahoituksen tuotannoiksi katsottavat tuotannot määritellään tuotantokohtaisesti paikallisesti sopien.

Paikallinen sopimus tehdään luottamushenkilön kanssa työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti. Jos luottamushenkilöä ei ole saatu valittua, paikallinen sopimus tehdään yhdessä niiden työntekijöiden kanssa, joita asia koskee. Paikallisen sopimuksen tekemistä varten työnantaja antaa tarpeelliset tiedot tuotannon rahoituksesta ja matalan rahoituksen perusteista.

Matalaa rahoitusta koskeva määräys on voimassa sopimuskauden ajan ja sen toimivuutta seurataan.

7 a § Muut palkkaa koskevat määräykset

1. Palkanmaksu

Työehtosopimuksen mukainen palkka voidaan maksaa kerran tai kaksi kertaa kuukaudessa.

Työsuhteen päättyessä palkka ja muut työsuhteesta johtuvat suoritukset voidaan maksaa työntekijän pankkitilille työnantajan työsuhteen päättymistä seuraavana teknisesti mahdollisena yleisenä palkanmaksupäivänä.

2. Harjoittelijan palkka

Harjoittelija on elokuva- ja TV-alalla työtä aloitteleva henkilö, jonka työn ohjaamisesta vastaa tähän tehtävään nimetty henkilö. Allekirjoittajajärjestöt suosittelevat, että ammattiryhmää kohden käytetään enintään yhtä harjoittelijaa. Harjoittelija ei voi olla vastuussa sen ammattiryhmän työstä, jota hän harjoittelee.

Harjoittelijalle maksetaan 75 % Pr 1:n palkasta. Harjoittelijapalkkamääräystä ei voi käyttää palkkaryhmissä 3 ja 4. Harjoittelusta sovitaan kirjallisesti tai suullisesti. Jos harjoittelusta on sovittu suullisesti, työnteon keskeiset ehdot selvitetään harjoittelijalle kirjallisesti.

Harjoittelijapalkkaa ei voida maksaa henkilölle, jolla on alalle soveltuva korkeakoulututkinto ja työkokemusta kyseessä olevasta tehtävästä vähintään kuusi kuukautta taikka henkilölle, jolla on työkokemusta kyseessä olevasta tehtävästä vähintään yksi vuosi. Työkokemuksen tulee olla kertynyt ammattituotannosta ja se pyydettyäessä osoitetaan työtodistuksilla, jotka työntekijä toimittaa työnantajalle hyvissä ajoin ennen työsuhteen alkamista.

Palkkamääräyksiä voidaan soveltaa opintoihin liittyvään työharjoitteluun.

III Työaika

8 § Säännöllinen työaika

Säännöllinen työaika on enintään 8 tuntia vuorokaudessa ja 40 tuntia viikossa.

9 § Säännöllisen työajan järjestäminen

Tämän työehtosopimuksen mukainen työ voidaan järjestää kaikille viikonpäiville.

9 a § Työajan enimmäismäärä

Työaikalain 18 §:n mukaisen työajan enimmäismäärän tasoittumisjakson pituus on enintään 12 kuukautta.

10 § Jaksotyö

Työehtosopimuksen mukainen työ voidaan järjestää työaikalaisissa tarkoitetuksi jaksotyöksi, jolloin säännöllinen työaika (8 tuntia / 40 tuntia) voi olla enintään 16 tuntia kahden päivän jaksossa ja enintään 1080 tuntia 27 viikon pituisessa jaksossa. Vuorokautinen säännöllinen työaika voi jaksotyössä olla enintään 12 tuntia, jollei paikallisesti toisin sovita työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti. Työaika tasataan seuraavalla viikolla, mikäli mahdollista.

Työntekijöiden jaksamisen turvaamiseksi jaksotyön teettämistä rajoittavat seuraavat määräykset:

Säännöllinen työaika ei saa yhtenäkkään tasoittumisjakson kolmiviikkoisjaksona ylittää 150 tuntia.

Ulkomailla tehtävässä tuotantokohtaisessa työssä voidaan paikallisesti työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti sopia, että kolmiviikkoisjakson säännöllinen työaika on enintään 180 tuntia, jolloin kahden peräkkäisen kolmiviikkoisjakson enimmäistuntimäärä ei saa ylittää 320 tuntia. Paikallinen sopiminen 180 tuntiin on mahdollista myös ulkomailla tehtävän tuotannon parissa Suomessa tehtävässä työssä sekä poikkeuksellisissa ker-taluonteisissa erityistuotannoissa, mikäli se on välttämätöntä töiden järjestämisen kannalta.

Esimerkki jaksotyön käyttämisestä

Esimerkki - keskimäärin 40 h / viikko, tasoittumisjakso 6 viikkoa

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
10	10	10	10	10	10	-	60
10	10	10	5	5	-	-	40
5	5	5	5	-	-	-	20
10	10	10	10	10	4	-	54
10	10	10	6	-	-	-	36
10	5	5	-	5	-	5	30

Pöytäkirjamerkintä:

Esimerkissä on sunnuntaina tehty työtä. Mikäli sunnuntaityökorotusta ei näiden tuntien osalta anneta vapaaksi

myöhemmin työsuhteen aikana, maksetaan sunnuntaina tehdyiltä tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.

11 § Työajan tasoittuminen

Tasoittumisvapaat pidetään työnantajan määräämänä ajankohtana, ellei paikallisesti toisin sovita vapaan pitämisestä tai sen korvaamisesta työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti. Annetut vapaapäivät ovat työssäolon veroisia päiviä vuosiloman pituutta määrättäessä.

Määräaikaisessa työsuhteessa työaika on pääsääntöisesti tasoitettava säännölliseen työaikaan työsuhteen päättymiseen mennessä.

Työaikaa tasoitetaan aina kun mahdollista tasaisesti työsuhteen kestäessä.

Pöytäkirjamerkintä:

Osapuolet pitävät tärkeänä, että työaikasunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota perättäisten kolmiviikkoisjaksojen työajan määrään ja tämän vaikutuksiin työntekijöiden jakamisessa.

Soveltamisohje:

Työaikalain tarkoittamalla tavalla säännöllisellä työajalla tarkoitetaan työntekijän vuorokautista ja viikoittaista työaikaa, joka ei ole lisä- tai ylityötä.

Tasoittumisjaksolla tarkoitetaan ajanjaksoa, jonka kuluessa työajan on tarkoitus tasoittua vastaamaan työntekijän säännöllistä työaikaa. Tasoittumisjakson päättyessä viikoittaisen keskimääräisen työajan tulee tasoittua enintään 40 tuntiin viikossa.

12 § Jaksoylityö

Jaksoylityötä on työ, joka ylittää työehtosopimuksen mukaisen säännöllisen työajan tasoittumisjaksolla. Työajan tulee tasoittua keskimäärin 40 tuntiin viikossa tasoittumisjakson loppuun mennessä. Työajan tasoittuminen keskimäärään tarkistetaan tasoittumisjakson lopussa.

Perustuntipalkan lisäksi maksetaan 50 %:lla korotettu palkka niiltä jaksoylityötunneilta, jotka saadaan kertomalla tasoittumisjakson pituus viikkoina kuudella. Tämän ylittävien jaksoylityötuntien osalta maksetaan 100 %:lla korotettu palkka.

Esimerkki 1:

Kolmen viikon tasoittumisjaksossa säännöllinen työaika on 120 tuntia. Työntekijä on tehnyt tasoittumisjaksolla 150 tuntia. Ensimmäiset 18 jaksoylityötuntia korvataan 50 %:lla

korotetulla palkalla ja tämän ylittävät tunnit (12 tuntia) korvataan 100 %:lla korotetulla palkalla.

Esimerkki 2:

Kuuden viikon tasoittumisjaksossa säännöllinen työaika on 240 tuntia. Työntekijä on tehnyt tasoittumisjaksolla 300 tuntia. Ensimmäiset 36 jaksoylityötuntia korvataan 50 %:lla korotetulla palkalla ja tämän ylittävät tunnit (24 tuntia) korvataan 100 %:lla korotetulla palkalla.

Jos jakson lopussa on ylijäämää, työntekijä ja työnantaja voivat sopia, miten se tasoitetaan mahdollisimman pian seuraavan tasoittumisjakson aikana.

13 § Jakson keskeytyminen

Jos työsuhde päättyy kesken tasoittumisjakson työntekijästä johtuvasta syystä ennen kuin työaika on tasoittunut säännölliseen enimmäistyöaikaan, voidaan työtuntien alijäämä vähentää työntekijän palkasta. Mahdollinen ylijäämä korvataan rahalla yksinkertaisella tuntipalkalla.

Jos työsuhde päättyy kesken tasoittumisjakson muusta kuin työntekijästä johtuvasta syystä ennen kuin työaika on tasoittunut säännölliseen enimmäistyöaikaan, alijäämää ei vähennetä. Mahdollinen ylijäämä korvataan keskimääräisen säännöllisen enimmäistyöajan ylittävistä työtunneista kuten jaksoylityö.

14 § Lepoajat ja vapaapäivät

Päivittäiset lepoajat

Milloin vuorokautinen työaika on kuutta tuntia pidempi, työntekijälle annetaan työn aikana vähintään ½-1 tunnin kestävä lepoaika, jonka aikana hän saa esteettömästi poistua työpaikalta, ja jota aikaa ei lueta työaikaan. Jos työ vaatii jatkuvaa työpaikalla oloa, ja jos lepoaikaa ei tämän vuoksi voida antaa, järjestetään työntekijälle tilaisuus aterioida työaikana työpaikalla.

Päivittäinen lepoaika pyritään järjestämään työvuoron puoliväliin. Sitä ei saa sijoittaa välittömästi työvuoron alkuun tai loppuun.

Milloin vuorokautinen työaika on kuutta tuntia pidempi, työntekijälle annetaan kaksi virkistystaukoa sellaisena työnjohdon määräämänä aikana, jolloin se kunkin työntekijän osalta työtä haittaamatta ja siinä keskeytystä aiheuttamatta käy päinsä.

Vuorokausilepo

Työntekijälle on annettava jokaisen työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin aikana vähintään 11 tunnin keskeytymätön lepoaika. Jaksotyössä keskeytymätön lepoaika on vähintään 10 tuntia, ellei paikallisesti sovita vähintään 9 tunnin vuorokausilevosta työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti.

Vuorokausilevon tilapäinen alittaminen edellyttää, että asiasta sovitaan työnantajan ja työntekijän välillä. Tällöin vuorokausilevon alitus korvataan yksinkertaisella tuntipalkalla, jollei paikallisesti toisin sovita työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti. Korvaus suoritetaan siltä osin, kun vuorokausilepo alittaa työaikamuodosta riippuen 11 tai 9 tuntia.

Mikäli työntekijän vuorokausilepo jää alle 11 tunnin, on työntekijälle annettava lyhennetyn vuorokausilevon korvaavat lepoajat seuraavan vuorokausilevon yhteydessä tai jos se ei ole työn järjestelyistä johtuvista painavista syistä mahdollista, niin pian kuin se on mahdollista, kuitenkin 14 vuorokauden kuluessa. Korvaava lepoaika on annettava yhdenjaksoisena.

Viikoittainen vapaa-aika

Viikkoa kohti annetaan keskimäärin kaksi vapaapäivää kuitenkin siten, että jokaisella viikolla on ainakin yksi vapaapäivä.

Soveltamisohje:

Työvuorosuunnittelussa otetaan huomioon viikoittainen vapaa-aika ja työajan tasoittuminen/tasoittumisvapaat.

15 § Sunnuntaityö

Sunnuntaityönä pidetään sunnuntaina, kirkollisena juhlapäivänä, itsenäisyyspäivänä, vapunpäivänä, juhannus- ja jouluaattona tehtyä työtä sekä vapun- ja uudenvuodenaattona klo 18.00 jälkeen tehtyä työtä. Sunnuntaityön lasketaan alkavan sanotun päivän vastaisena yönä klo 00.00. Kirkolliset juhlapäivät ovat uudenvuodenpäivä, loppiainen, pitkäperjantai, 1. ja 2. pääsiäispäivä, helatorstai, helluntaipäivä, juhannuspäivä, pyhäinpäivä ja 1. ja 2. joulupäivä.

Sunnuntaityöstä maksetaan 100 prosentilla korotettu palkka (sunnuntaityökorotus). Sunnuntaityökorotus voidaan antaa osittain tai kokonaan vapaana, jos siten vältetään osa-aikaistaminen tai lomauttaminen, tai jos näin sovitaan työntekijän kanssa.

Soveltamisohje:

Sunnuntaityökorotusta ei vapaana annettaessa voida sijoittaa yhtäaikaisesti viikoittaiselle vapaalle tai työaikaan rinnastettavalle vapaalle.

- 16 § Arkipyhät**
- Jaksotyössä niissä jaksoissa, joihin sattuvat uudenvuodenpäivä, loppiainen, pitkäperjantai, toinen pääsiäispäivä, vapunpäivä, helatorstai, itsenäisyyspäivä, joulupäivä tai tapaninpäivä, jakson työaika lyhenee kutakin tällaista, muulle arkipäivälle kuin lauantaille sattuvaa päivää kohti 8 tuntia tai suhteessa säännölliseen työaikaan, jos se on lyhyempi.
- 17 § Yötyö**
- Tämän työehtosopimuksen mukaista työtä voidaan teettää yötyönä.
- TV-tuotannoissa yötyöksi katsotaan työ, jota teetetään klo 21 - 06. Mikäli yötyötä teetetään säännöllisesti, siitä maksetaan 10 %:n korotus tuntipalkkaan, jollei korvauksesta tai siitä annettavasta vapaasta ole sovittu muuta paikallisesti työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti. Satunnaisesta yötyöstä maksettavasta korvauksesta tai siitä annettavasta vapaasta voidaan sopia paikallisesti työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti.
- Elokuvatuotannossa ei makseta yötyökorotusta.
- 18 § Työajan tasoittumissuunnitelma**
- Jaksotyössä on laadittava yleisluonteinen työaikasunnitelma tasoittumisjaksolle. Työaikasunnitelmasta ilmenevät tiedossa olevat työajan sijoitteluun vaikuttavat seikat, kuten säännöllinen työaika, pidemmät vapaajaksot tai jaksot, joiden aikana tehdään pidempää työaika.
- Työajan tasoittumissuunnitelma on annettava, mikäli mahdollista, työntekijöille vähintään viikkoa ennen töiden alkamista.
- Aikoessaan muuttaa työaikasunnitelmaa työnantajan on varattava luottamushenkilölle tai muulle työntekijöiden edustajalle tilaisuus esittää mielipiteensä. Luonnokseen perehtymiseen on varattava riittävä aika.
- 19 § Työvuoroluettelo**
- Työnantajan on laadittava työvuoroluettelo, josta on käytävä ilmi työntekijän työajan alkaminen ja päättyminen sekä viikkolevon ja tasoittumisvapaiden sijoittuminen.
- Työnantajan laatimasta työvuoroluettelosta voidaan kuitenkin paikallisesti sopimalla poiketa yksittäisen työntekijän halutessa, jos henkilöllä on mahdollisuus tosiasiallisesti itsenäisesti muokata työaikojaan. Työnantajan työjohto-oikeus on voimassa samalla tavalla kuin työsuhteessa

muutoinkin. Työntekijä voi halutessaan palata normaaliin työvuoroluettelokäytäntöön ilmoittamalla siitä työnantajalle kahden viikon ilmoitusajalla.

Soveltamisohje:

Määräystä voidaan soveltaa esimerkiksi tuotannon ennakkosuunnitteluvaiheessa tai esihenkilöasemassa olevaan työntekijään.

Jaksotyössä työvuoro suunnitellaan siten, että työvuoro on pääsääntöisesti vähintään 4 tunnin mittainen, jos työnantaja ja työntekijä eivät toisin sovi.

Työvuoroluettelo on laadittava niin pitkälle ajalle kuin mahdollista ja kuitenkin vähintään viikon pituiseksi. Työvuoroluettelo annetaan tiedoksi viimeistään 2 vuorokautta ennen seuraavan työviikon alkua ja jaksotyössä viimeistään neljä kalenteripäivää ennen sen voimaantuloa.

Työvuoroluetteloon tulevista muutoksista ilmoitetaan mahdollisimman ajoissa ja kuitenkin viimeistään kaksi kalenteripäivää ennen muutoksen voimaantuloa.

Sairaustapauksissa ja töiden järjestelyihin liittyvistä painavista syistä sekä ennalta arvaamattomissa ja äkillisissä tilanteissa muutos voidaan kuitenkin toimeenpanna työaikalain mukaisesti. Muutos voi kohdistua myös kokonaisuun työpäiviin tai työvuoroihin ottaen huomioon tämän sopimuksen jaksotyötä koskevat määräykset. Tällaisessa tilanteessa työpäivää ei voida muuttaa kokonaan vapaapäiväksi, jos työntekijä on ehtinyt lähteä työpaikalle ennen kuin hän on saanut tiedon työvuoron peruuntumisesta.

IV Poissaolot

20 § Vuosiloma ja lomaraha

Vuosiloman pituus ja ajankohta määräytyvät vuosilomalain mukaan.

Lomaraha on 50 % vuosilomalain mukaan kertyneen loman vuosilomapalkasta. Lomaraha maksetaan myös työsuhteen päättyessä paitsi, jos työnantaja päättää työsuhteen työntekijästä itsestään johtuvasta syystä.

Jos vuosilomaa ei ole kertynyt, työntekijälle maksetaan vuosilomakorvausta 13,5 % vuosilomalain mukaan työssäolon ajalta maksetusta palkasta. Vuosilomakorvaus voidaan maksaa jokaisen palkanmaksun yhteydessä työsuhteen jatkuessa.

Vuosilomapalkka ja lomaraha maksetaan työnantajan kulloisenkin käytännön mukaisena ajankohtana yrityksen normaaleina palkanmaksupäivinä, ellei paikallisesti toisin sovita työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti.

Soveltamisohje:

Kuukausipalkka jaetaan 25:llä ja kerrotaan lomapäivien lukumäärällä. Lomaraha on 50 % tästä.

Vuosiloman osalta voidaan paikallisesti sopia vuosiloman siirtämisestä ja lomapalkan maksamisesta vuosilomalain mukaisesti, lomarahahan maksamisajankohdan siirrosta tai vaihtamisesta vapaaseen.

21 § Sairausajan palkka

Jos työntekijä on sairauden tai tapaturman vuoksi työkyvytön, eikä hän ole aiheuttanut tätä tahallisesti tai törkeällä tuottamuksellaan, työntekijällä on oikeus työsuhteen jatkuessa saada työnantajalta täysi palkka kunkin työkyvyttömyystapauksen yhteydessä yhdenjaksoisen työsuhteen keston perusteella seuraavasti:

Työsuhteen kesto	Palkallisten kalenteripäivien lukumäärä
vähintään 1 kuukausi	14 pv
yli 9 kuukautta	28 pv
yli 3 vuotta	35 pv
yli 5 vuotta	42 pv
yli 10 vuotta	56 pv

Jos työsuhde on jatkunut alle kuukauden, on työntekijällä oikeus saada 50 % palkastaan sairastumispäivää seuranneen yhdeksän arkipäivän loppuun, enintään kuitenkin siihen saakka, kun hänen oikeutensa sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan alkaa.

Työntekijä on velvollinen viipymättä ilmoittamaan työnantajalle sairastumisestaan. Työkyvyttömyys on vaadittaessa varmennettava työnantajan määräämän ja kustantaman lääkärin todistuksella.

22 § Lääkärintarkastukset

Työnantaja ei vähennä työntekijän säännölliseltä työajalta tulevaa palkkaa seuraavissa tapauksissa, jos työntekijä ei ole saanut vastaanottoaikaa työajan ulkopuolelta:

1. Sairauden toteamiseksi välttämätön lääkärintarkastus ja siihen liittyvä lääkärin määräämä laboratorio- tai röntgentutkimus
2. Äkillisen hammassairauden aiheuttama hoitotoimenpide
3. Raskaana olevan työntekijän osallistuminen synnytystä edeltäviin lääketieteellisiin tutkimuksiin.

23 § Äitiys- ja isyysvapaat, vanhempainvapaa ja hoitovapaa

Työntekijän äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa sekä hoitovapaa määräytyvät työsopimuslain ja sairausvakuutuslain perusteella.

Työntekijällä, jonka voimassa oleva työsuhde on yhdenjaksoisesti jatkunut

- yli yhden vuoden, on oikeus 56 päivän palkalliseen äitiysvapaaseen
- jatkunut yli kahden vuoden, on oikeus 72 päivän palkalliseen äitiysvapaaseen

Palkallinen isyysvapaa on 6 arkipäivää isyysvapaan alusta lukien.

24 § Tilapäiset poissaolot

Alle 10-vuotiaan lapsen sairastuessa äkillisesti palkkaa maksetaan enintään 3 päivältä, poissaolo voi olla enintään neljä työpäivää. Poissaolosta on vaadittaessa annettava työntekijän omaa sairastumista vastaava selvitys.

Poissaolon pituus määräytyy sen mukaisesti, mikä on välttämätöntä lapsen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi ja sitä voi pitää kerrallaan vain toinen lapsen vanhemmista.

Työntekijä saa palkallisen vapaapäivän omia vihkiäisiään varten, mikäli nämä sattuvat hänen työpäiväkseen.

Työntekijä, jonka työsuhde on kestänyt vähintään vuoden, saa palkallisen vapaapäivän 50- ja 60-vuotispäivänään, jos merkkipäivä sattuu hänen työpäiväkseen.

V Matkustaminen vapaa-aikana ja matkakorvaukset**25 § Yleisiä määräyksiä**

Työntekijä on velvollinen suorittamaan työtehtävien edellyttämät työmatkat.

Työmatkan alkamis- ja päättymispaikkana käytetään joko työntekijän varsinaista työpaikkaa tai asuntoa riippuen siitä, kummasta matka tehdään. Työmatkan alkamis- ja päättymispaikka selvitetään henkilölle ennen matkalle lähtöä.

Projektiluonteisessa pitkäaikaisessa työssä matkustamiseen liittyvistä asioista voidaan sopia paikallisesti toisin työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti ottaen huomioon paikalliset olosuhteet ja muut työnantajan suorittamat järjestelyt sekä verotuskäytäntö.

26 § Matka-aikaa koskevat määräykset

Matka-aika ei ole työaikaa, ellei kyse ole samalla työsuorituksesta. Työnantajan määräyksestä matkustamisesta vapaa-aikana maksetaan vähintään 75 % perustuntipalkasta ensimmäisiltä 10 tunnilta. Jos matkan kokonaiskesto on alle yksi tunti tai matkustetaan pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen), ei korvausta makseta.

Matka-aikaan luetaan vain täydet puolet tunnit. Milloin työnantaja kustantaa työntekijälle liikennevälineessä makuupaikan, ei kello 21.00 - 07.00 väliseltä ajalta makseta korvausta matkustamiseen käytetyltä ajalta.

Korvaus matka-ajasta voidaan toteuttaa myös siten, että paikallisesti sovitaan erillisestä kiinteästä korvauksesta työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti. Tällöin on huomioitava matkustamisen aiheuttama kuormitus ja sitä edeltävä tai seuraava työskentely.

Korvaus matka-ajasta voidaan paikallisesti sopien antaa myös vastavana vapaana työntekijän niin halutessa.

27 § Matkakustannusten korvaukset ja päivärahat

Matkustamisessa noudatetaan verohallinnon vuosittain vahvistamaa päätöstä verovapaista matkakustannusten korvauksista päivärahojen, ulkomaanpäivärahojen, yömatkarahan sekä kilometrikorvauksen euromäärien osalta.

Kokopäivärahan edellytyksenä on, että työmatka kestää vähintään 10 tuntia. Summa puolitetaan, mikäli työnantaja on järjestänyt ja kustantanut kuvaus- tai tuotantopaikalle aterioinnin.

Osapäivärahan edellytyksenä on, että työmatka kestää vähintään 6 tuntia. Osapäivärahaa ei makseta lainkaan, mikäli työnantaja on järjestänyt ja kustantanut kuvaus- tai tuotantopaikalle aterioinnin.

Päivärahan maksaminen työpäivän kestävältä matkalta edellyttää lisäksi, että työmatkan kuvaus- tai tuotantopaikka on yleisesti käytetyn kulkutien mukaisesti mitaten yli 100 kilometrin päässä joko työntekijän varsinaisesta työpaikasta tai hänen asunnostaan, riippuen siitä kummasta matka tehdään. Jos työmatkan kuvaus- tai tuotantopaikka on yli 15 kilometrin mutta alle 100 kilometrin päässä joko työntekijän varsinaisesta työpaikasta tai asunnosta, päiväraha maksetaan, jos matka kestää yli vuorokauden.

Tämän pykälän määräyksistä voidaan sopia paikallisesti toisin työehtosopimuksen 30 §:n mukaisesti.

VI Yhteistoiminta

28 § Luottamushenkilömääräykset

Tämän työehtosopimuksen piiriin kuuluvilla, Suomen Journalistiliitto ry:n ja Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto ry:n jäsenillä on oikeus valita keskuudestaan yhteinen luottamushenkilö, joka edustaa kyseisiä työntekijöitä työsuhdeasioissa ja työehtosopimuksen tulkintaa koskevissa asioissa sekä huolehtii työrauhan ylläpitämisestä.

Ensisijaisesti luottamushenkilö pyritään valitsemaan yrityksen vakituisesta henkilöstöstä. Mikäli yrityksen vakituisesta henkilöstöstä ei saada valittua luottamushenkilöä, työntekijät voivat valita luottamushenkilön myös tuotantokohtaisesti. Ehdokasasettelussa on tärkeää huomioida alan kokemus ja tuntemus.

Luottamushenkilöön sovelletaan työsopimuslain säännöksiä.

Luottamushenkilölle on varattava riittävä aika luottamushenkilötehtävien hoitamiseen ja tämä otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon työjärjestelyissä.

Luottamushenkilölle maksetaan 5 prosentin lisäkorvaus palkkaryhmä kolmen taulukkopalkasta.

Luottamushenkilöllä on oikeus osallistua luottamushenkilökoulutukseen, ja muuhun tehtävään liittyvään koulutukseen, jos työtehtävät sallivat. Koulutuksesta on sovittava etukäteen työpaikalla. Koulutusajalta korvataan ansionmenetys ja päiväraha koulutuspäiviltä.

Todetaan, että työehtosopimuksen luottamushenkilöllä tarkoitetaan lainsäädännön tarkoittamaa luottamusmiestä.

29 § Ammatillinen koulutus

Työnantajan lähettäessä henkilön ammatilliseen koulutukseen työnantaja korvaa työntekijälle tästä aiheutuvat suoranaiset kustannukset ja ansionmenetykset. Jos koulutus tapahtuu työajan ulkopuolella, korvataan siitä johtuvat suoranaiset kustannukset.

30 § Paikallinen sopiminen

Sopimusosapuolet pitävät tärkeänä paikallisen sopimisen mahdollisuuksien edistämistä. Paikallinen sopiminen edellyttää avointa ja luottamukseen perustuvaa vuoropuhelua työnantajan ja luottamushenkilön sekä muun henkilöstön välillä. Sopimusosapuolet korostavat sellaisten paikallisten toimintamallien löytämistä, joilla voidaan edistää sekä työnantajan

että henkilöstön etua tasapainoisella tavalla. Yhteistoiminnalla ja paikallisella sopimisella luodaan edellytyksiä tuottavuuden, kilpailukyvyn ja alan työpaikkojen turvaamiselle sekä työllistämisedellytysten parantamiselle.

Työehtosopimuksessa erikseen mainituista asioista voidaan lain sallimissa rajoissa neuvotella ja sopia paikallisesti toisin.

Mikäli asia koskee useita työntekijöitä, neuvottelut käydään ja sovitaan ensisijaisesti luottamushenkilön ja työnantajan edustajan välillä. Jos luottamushenkilöä ei ole saatu valittua, neuvottelut käydään yhdessä niiden työntekijöiden kanssa, joita asia koskee.

Työnantaja ja yksittäinen työntekijä voivat työntekijän halutessa sopia paikallisesti työehtosopimuksesta poikkeavasti seuraavista asioista:

- tasoittumisvapaiden pitämisaikakohta tai siitä maksettava korvaus (10 §)
- jaksotyössä 9 tunnin vuorokausilevosta (13 §)
- työvuoroluettelon laatimisvelvollisuus (18 §)
- vuosilomapalkan ja lomarahen maksamisajankohta tai vuosiloman siirtäminen, lomapalkan maksaminen vuosilomalain mukaisesti tai lomarahen vaihtaminen vapaaseen (19 §).

Työnantaja ja yksittäinen työntekijä voivat työntekijän halutessa sopia paikallisesti työehtosopimuksesta poikkeavasti seuraavista vain hänen työhönsä liittyvistä asioista:

- vuorokautisen säännöllisen työajan pidentäminen yli 12 tunnin (9 §)
- vuorokausilevon tilapäinen alittaminen ja siitä maksettava korvaus (13 §)
- yötyöstä maksettava korvaus tai siitä annettava vapaa (16 §)
- projektiluonteisessa pitkäaikaisessa työssä matkustaminen (24 §)
- matka-ajan erillinen kiinteä korvaus (25 §).

Tällaisessa tapauksessa luottamushenkilölle annetaan tieto paikallisesta sopimisesta.

Paikalliset sopimukset tehdään kirjallisesti, jos jompikumpi osapuolista sitä pyytää.

Paikallinen sopimus voidaan solmia joko määräajaksi tai olemaan voimassa toistaiseksi. Toistaiseksi voimassa oleva sopimus voidaan irtisanoa kahden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen, ellei toisin sovita.

Sopimusosapuolet selvittävät mahdollisuuksia edistää paikallista sopimista kehittämällä paikallisten osapuolten osaamista ja sopimisvalmiuksia yhteisen koulutuksen ja ohjeistuksen avulla.

- 31 § Yhteistoimintalain vuoropuhelu**
- Yhteistoimintalain 2 lukua sovellettaessa lain tarkoittama luottamusmies on yrityksen vakituisesta henkilöstöstä valittu luottamushenkilö.
- Pöytäkirjamerkintä:**
 Tuotantokohtaiset luottamushenkilöt otetaan osaksi yhteistoimintalain 2 luvun mukaista vuoropuhelua paikallisten osapuolten tarkoituksenmukaiseksi katsomalla tavalla.
- 32 § Neuvottelujärjestys ja erimielisyydet**
- Työehtosopimuksen ja allekirjoittaneiden liittojen tavoitteena on edistää yrityskohtaisen yhteistyön edellytyksiä työntekijöiden ja työnantajan välillä. Tavoitteena on hyvässä hengessä tapahtuva ja rakentava asioiden käsittely yrityksen sisällä.
- Työehtosopimuksen tulkintaa koskevat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan neuvottelemalla.
- Työehtoja koskevat kysymykset käsitellään ensin työntekijän ja esihenkilön välillä. Mikäli asiaa ei saada selvitettyksi työntekijän ja esihenkilön välillä, asia siirtyy luottamushenkilö ja työnantajan edustajan välillä käsiteltäväksi.
- Mikäli luottamushenkilö ja työnantajan edustaja eivät saa erimielisyyttä ratkaistuksi, asia voidaan siirtää yhteisellä muistiolla liittojen ratkaistavaksi. Jos liittojen välillä ei päästä yksimielisyyteen, asia voidaan viedä työtuomioistuimen ratkaistavaksi.
- 33 § Järjestötoiminta**
- Työntekijällä on mahdollisuus saada kohtuullisessa määrin palkallista vapaata Suomen Journalistiliitto ry:n, Radio- ja televisioimittajien liitto ry:n, Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto ry:n ja Suomen elokuva- ja mediatyöntekijät SET ry:n hallintoelinten tai näiden asettamien pysyvien valmistelu-elinten kokouksiin osallistumista varten. Vapaan saaminen edellyttää, että asiasta on tapauskohtaisesti etukäteen sovittu työnantajan kanssa ja ettei kokoukseen osallistuminen kohtuuttomasti häiritse normaalia työn tekemistä.
- 34 § Työpaikkakokoukset**
- Työntekijöillä on oikeus työajan ulkopuolella järjestää työnantajan suostumuksella kokouksia työpaikalla ja kutsua niihin liittojen edustajia tai muita asiantuntijoita.

- 35 § Työrauha ja valvontavelvollisuus**
- Työehtosopimuksen voimassa ollessa tähän työehtosopimukseen kohdistuvat työtaistelutoimenpiteet on kielletty.
- Työehtosopimukseen osalliset liitot vastaavat työehtosopimuslain tarkoittamalla tavalla siitä, että työehtosopimuksen määräyksiä sovelletaan oikein.
- 36 § Selviytymislauseke**
- Mikäli sopimuksen piirissä olevat yritykset joutuvat sopimuskauden aikana poikkeuksellisiin taloudellisiin vaikeuksiin tai rahoitusmahdollisuudet olennaisesti huononevat, sopijaosapuolet arvioivat työehtosopimusmääräysten soveltuvuutta vallitsevaan taloudelliseen tilanteeseen, ja sopivat siihen tehtävistä muutoksista, jotka ovat tarpeen yritysten toimintaedellytysten ja työpaikkojen turvaamiseksi sopimuskaudella.
- 37 § Jatkuvan neuvottelun periaate**
- Sopimusosapuolet tarkastelevat sopimuksen toimivuutta sopimuskauden aikana jatkuvan neuvottelun periaatteen mukaisesti ja tekevät tarvittaessa siihen yhdessä sovittuja muutoksia sopimuksen toimivuuden edistämiseksi.
- 38 § Sopimuksen voimassaolo**
- Tämä sopimus on voimassa 7.2.2022–31.1.2024.
- Mikäli osapuolet eivät kuitenkaan pääse sopimukseen vuoden 2023 palkankorotuksista 30.11.2022 mennessä, voidaan työehtosopimus irtisanoa päättyään 31.1.2023.
- Sopimus jatkuu 31.1.2024 jälkeen vuoden kerrallaan, ellei sopimusta irtisanoeta kirjallisesti viimeistään kahta kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä. Uudesta työehtosopimuksesta neuvoteltaessa ovat aiemman työehtosopimuksen määräykset voimassa niin kauan, kunnes uusi työehtosopimus on tehty tai sopimusneuvottelut muuten ovat päättyneet.

PALVELUALOJEN TYÖNANTAJAT PALTA ry

TEATTERI- JA MEDIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO ry

SUOMEN JOURNALISTILIITTO ry

palta

Palvelualojen työnantajat PALTA ry

Eteläranta 10 6. krs
PL 62, 00131 Helsinki
Vaihde 020 595 5000
www.palta.fi

Suomen Journalistiliitto ry

Säästöpankinranta 2 A 7. krs
PL 252, 00531 Helsinki
Vaihde 09 612 2330
www.journalistiliitto.fi

Teme

Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto TEME ry

Pieni Roobertinkatu 16, 2. krs
00120 Helsinki
Puh. 040 675 2787
www.teme.fi

JÄLKIPAINOS KIELLETÄÄN.

HALLATAR CALL SHEET - LAUANTAI 9.12.

Lokaation osoite:
Liedon Vanhalinna, Härkätie 111
21410 Lieto

Pysäköinti: Kts. tuotannon ohjeistus

Pukumaskin tila ja työryhmän taukotila sijaitsevat lokaation alakerrassa.

Yleinen hätänumero: 112
Lähin sairaala: TYKS
Kiinarmylynkatu 4-8, 20521 Turku

Pre call	9.15
Crew call	10.00
Roll time	10.50
Ruokatauko	14.15
Purku	18.15
Päivä päättyy	18.45

Tuottaja - Ilmari Kungas, 050 3560273
Ohjaaja - Mikael Duraad, 044 3635962
1. Apulaisohjaaja - Emma Poutanen, 045 8550696
2. Apulaisohjaaja - Emilia Kovanen, 040 4110359
Kuvaaja - Mauritz Eklund, 040 9672213
Valaisija - Iisa Pellikka, 044 2747662
Äänittäjä - Jesse Harell, 040 0697281
Lavastus - Jouni Kekkonen, 045 1379195
Rekvisiitta - Huura Karu, 046 9207399
Purustus - Janna Nurminen, 040 0905632
Maskeeraus - Mathilda Honkanen, 040 6576543
Runner - Jenni Einola, 040 1656050

LOKAATIOT	KOHTAUKSET	PYSÄKÖINTI	HUOMIOT
INT. JUHLATILA	4	Kts. tuotannon ohjeistus	Avustaja (myös lapsia) setissä! Porrastettu ruokatauko

KLO	KOHTAUS	I / E	D / N	SET	SYNOPSIS	ROOLIT	KUVIA	HUOMIOT
10.00 - 10.20	CALL TIME: ALOITUSINFO SETISSÄ (AVUSTAJAT TAUKOTILASSA)							
10.20 - 10.50	SETTAUS KOHTAUS 4: INT. JUHLATILA - LASSE LOHDUTTAA ELINIÄ, MATTSSON SAAPUU JUHLIIN							
10.50 - 14.15	4	INT	D	JUHLA-TILA	Eliniä ei huomioida juhlassa mitenkään ja hän menee pimeälle työpisteelle hyräilemään lauluaan. Lasse tulee kertomaan, miten tärkeä Elinin osa juhlassa illalla tulpadan sytyttyä on, mutta Alma keskeyttää nämä ja patistaa Elinin töihin. Mattsson saapuu juhlatilaan Elinin poistuessa.	LASSE ALMA ELIN MATTSSON	6	KOHTAUKSEN KUVAT 7-12 PIENROOLIT AVUSTAJAT
14.00 - 15.15	KLO 14.00 LOUNAS: NÄYTTELIJÄT JA AVUSTAJAT (PETRI AULIN JÄÄ SETTIIN) KLO 14.15 LOUNAS: TYÖRYHMÄ + PETRI							
15.15 - 18.15	4	INT	D	JUHLA-TILA	Sama kohtaus	ELIN	6	KOHTAUKSEN KUVAT 1 - 6 PIENROOLIT AVUSTAJAT
18.15	PURKU (KALUSTON SÄILYTYS LOKAATIOSSA JA TAUKOTILASSA)							
18.45	PÄIVÄ PÄÄTTYY							

NÄYTTÉLIJÄT

NIMI	ROOLI	PUKUMASKISSA	HARJOITUKSET	VALMIINA SETISSÄ	VAPAA SETISTÄ
PETRI AULIN	MATTSSON	10.20	10.35	10.50	14.15
EEVA KAIHOLA	ELIN	9.20	10.35	10.50	18.45
PETRI RAJALA	LASSE PIHLMAN	10.15	10.35	10.50	14.00
KRISTINA VAHVASELKÄ	ALMA PIHLMAN	9.50	10.35	10.50	12.20

PIENROOLIT JA AVUSTAJAT

NIMI	ROOLI	PUKUMASKISSA	HARJOITUKSET	VALMIINA SETISSÄ	VAPAA SETISTÄ
"HALLATAR"	SINIKA MOILANEN	10.30	-	10.50	16.55
"MAJAKANVARTIJA"	MISKA KAUKONEN	10.30	-	10.50	16.55
LAPSET		-	-	10.50	16.55
JUHLAVÄKI	MONTA	-	-	10.50	18.45
BÄNDI	MONTA	-	-	10.50	17.45

Näytönpaikka - alustava koonti kuvauspäivistä

Huomioitavaa: Tämä asiakirja on luonnos. Otathan siis huomioon, että mahdolliset esitetyt kellonajat ovat arvioita ja niihin tulee tarkennuksia, kun päiväkohtainen aikataulu on lyöty muun työryhmän ja kuvauspaikkojen osalta lukkoon.

VKO 44

Tiistai 1.11.

Kuvauspaikka: Bar Suxes / Yliopistonkatu 9, 20100 Turku

HUOM: Pukumaskin tila ja näyttelijöiden oma taukotila osoitteessa Brahenkatu 5 E 61, 20100 Turku

Kohtaukset: 9 (Kauramaidon keikka Kulmabaarissa) ja 5

Näyttelijät: Lepistö Niko, Machado Francis, Petäjä Tom
+Bändi (Kauramaito): Laakso Samuel, Porkka Arttu, Ervelä Elias

Keskiviikko 2.11.

Kuvauspaikka: Bar Suxes / Yliopistonkatu 9, 20100 Turku

HUOM: Pukumaskin tila ja näyttelijöiden oma taukotila osoitteessa Brahenkatu 5 E 61, 20100 Turku

Kohtaukset: 6 ja 10

Näyttelijät: Lepistö Niko, Machado Francis,
Petäjä Tom, Mäkeläinen Tuire

Torstai 3.11.

Kuvauspaikka: Bar Suxes / Yliopistonkatu 9, 20100 Turku

HUOM: Pukumaskin tila ja näyttelijöiden oma taukotila osoitteessa Brahenkatu 5 E 61, 20100 Turku

Kohtaukset: 4 ja 12

Näyttelijät: Lepistö Niko, Machado Francis, Moilanen Sinikka, Mäkeläinen Tuire, Ikonen Saara

Perjantai 4.11.

Kuvauspaikka: Parkkipaikka / Lemminkäisenkatu 30, 20520 Turku

Kohtaukset: 3 ja 11

Näyttelijät: Lepistö Niko, Machado Francis, Moilanen Sinikka

Lauantai 5.11.

HUOM: Aloitetaan Kuvauspaikka 1 osalta aamulla (arviolta klo 9.00) ja lopetetaan aamupäivällä (arviolta klo 12.00).

Kuvauspaikka 1: Turun ammatti-instituutti

/ Juhannuskukkulan koulutalo / Kukkulakuja 3, 20100 Turku

Kohtaukset: 1

Näyttelijät: Lepistö Niko, Machado Francis

+Bändi (Kauramaito): Laakso Samuel, Porkka Arttu, Ervelä Elias

HUOM: Aloitetaan Kuvauspaikka 2 osalta aamupäivällä (arviolta klo 13.00) ja lopetetaan illalla (viimeistään klo 19.00).

Kuvauspaikka 2: Auralan kansalaisopisto
/ Satakunnantie 10, 20100 Turku

Kohtaukset: 8 ja 9 (Hilkka bingossa)

Näyttelijät: Mäkeläinen Tuire, Ikonen Saara

VKO 45

HUOM: Kuvauspäiviä on 2kpl ja ne sijoittuvat todennäköisesti peräkkäin akselille *tiistai 8.11. - perjantai 14.11.*

Kuvauspäivä 1

Kuvauspaikka: Tuomin työpaikan toimisto / osoite vielä epävarma
Kohtaukset: 2

Näyttelijät: Lepistö Niko, Moilanen Sinikka

Kuvauspäivä 2

Kuvauspaikka: Tuomin mahdollisen uuden työpaikan odotusaula sekä työhuone, jossa Tuomi keskustelee Haastattelijan kanssa / osoite vielä epävarma

Kohtaukset: 7 ja 9 (Tuomin työhaastattelu)

Näyttelijät: Moilanen Sinikka, Haastattelijä, Fiini Työnhakija